

SOLIDARITA S QUÉBECKÝMI PROTESTY

OKUPACE MINISTERSTEV A DEMONSTRACE SENIORŮ V ČR, CO UKÁZALY VOLBY V ŘECKU?, ROZHOVOR S DARINOU ALSTER O POMNÍKU OBĚTEM KAPITALISMU, PREZIDENTSKÉ VOLBY VE FRANCII, ROSA LUXEMBURGOVÁ, DNY ANTIKAPITALISMU 2012, NOVÁ PRAVIDELNÁ RUBRIKA: ODBORY VE SVĚTĚ

**VYDÁVÁ SOCIALISTICKÁ SOLIDARITA ZA PŘÍSPĚNÍ
KOLEKTIVU AUTORŮ A SOCIALISTICKÉHO KRUHU**

Registrační číslo Ministerstva kultury ČR: E 20370

 Web: www.socsol.cz

 E-mail: redakce@socsol.cz
info@socsol.cz
Šéfredaktor:

Lukáš Matoška

Redaktoři:

Dominik Forman, Tomáš Korda,

Vítězslav Lamač, Štěpán Lohr

Do tohoto čísla původními texty a překlady přispěli:

Karel Chlouba, Jakub Horňáček, Štěpánka Klímková,

Megy Korábová, Tomáš Korda, Kateřina Krejčová, Vítězslav

Lamač, Štěpán Lohr, Lukáš Matoška, Jan Májiček, Jiří

Ruppert, Martin Šaffek, Filip Vidimský

Korektury:

Lukáš Matoška, Anna Zitová

Grafika a sazba:

Václav Pajkrt

Návrh obálky:

Kateřina Krejčová

Prodejní místa časopisu:
Studentský klub K4 (Celetná 20, Praha 1-Staré Město) –

pondělí až pátek od 10 do 24 hod.,

sobota až neděle od 16 do 24 hod.

Divus (Bubenská 1, Praha 7) –

pondělí až sobota od 11 do 21 hod.

Kamenný obchod Fair&Bio (Sokolovská 29,

Praha 8-Karlín) – pondělí až pátek od 11 do 19 hod.

Prodejní a petiční stánek Socialistické Solidarity

(Mariánské náměstí 1, Praha 1-Staré Město) – každý čtvrtek

od 16 do 17 hod.

Měsíčník Solidarita je nevýdělečné periodikum; utržené peníze z prodeje jsou investovány do nákladů následujícího čísla. Náměty na články posílejte na redakční mail (vizte výše). Solidarita je po ČR distribuována odběrateli; otázky zájemců o předplatné či distribuci zodpovíme na informačním nebo redakčním mailu (výše).

OBSAH

SLOVO ÚVODEM:

Stop vládě	3
------------	---

DOMÁCÍ:

Červnové protestní ohlédnutí	4
Projev před Úřadem vlády ČR	5
Demonstrace Za přežití seniorů	6
Projev na demonstraci Za přežití seniorů	7

ZAHRANIČNÍ:

Odbory ve světě	8
Protesty proti penzijním „reformám“ v Evropě	8
Panos Garganos: Stávky budou pokračovat	9
Prečo Európa potrebuje Grécko	10
Javorové jaro – od studentských protestů k sociální revoluci	11
Studentské protesty: Québec na křižovatce	12
Prohlášení solidarity iniciativy Za svobodné vysoké školy se studentskými protesty v Québecu	13

ANALÝZA:

Lehkým krokem doleva	14
----------------------	----

TEORIE:

Rosa Luxemburgová a německá revoluce	16
--------------------------------------	----

STÁTNÍ KAPITALISMUS:

Marxův zákon hodnoty a ruská ekonomika izolovaná od světového kapitalismu	19
---	----

ROZHOVOR:

Darina Alster: Pomník obětem kapitalismu	20
--	----

KULTURA:

Dny antikapitalismu 2012	21
--------------------------	----

SOCIALISTICKÉ HNUTÍ ZBAVILO SVĚT JIŽ MNOHA
UTRPENÍ A NESPRAVEDLNOSTÍ. JEHO NOVÉ
PODNĚTY PROTO NEMŮŽE IGNOROVAT NIKDO
SOUDNÝ, AŽ JIŽ NÁZOROVĚ STOJÍ KDEKOLI.
A SOLIDARITA TAKOVÉ PODNĚTY PŘINÁŠÍ.

BORIS CVEK, BIOLOG

STOP VLÁDĚ

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v červnu vrcholí jarní protivládní protesty platformy STOP VLÁDĚ. Vynikají dvojím. Vládní garnitura poštvá svou politikou proti sobě ty, od kterých se politická angažovanost neočekávala: poprvé v dějinách České republiky vyšli do ulic penzisté. A tyto protesty nemají precedens: poprvé došlo na okupace vládních budov.

Přímo před ministerskými úřady se konaly happeningy – protestující mohli zhlédnout kulturní představení – a projevy zástupců iniciativ, sdružení a odborů z uskupení STOP VLÁDĚ. Celému protestnímu červnu věnujeme první stránky čísla.

Jak vnímat lokální dění v globálním kontextu? Po řeckých volbách zasedla do poslaneckých lavic otevřeně neonacistická strana Nový úsvit a nedávno v televizní debatě odhalila své politické karty. Jeden její člen neustál slova levicové poslankyně o tom, že do parlamentu pronikají živly, které nás vracejí o pět set let zpět. Pochopil, že narážka se týká jeho strany, a vyšplchl řečníci do obličeje sklenici vody, zatímco další poslankyni uštědřil pár facek.

Na druhou stranu neoddiskutovatelným pozitivem řeckých voleb je úspěch radikálně levicové koalice SYRIZA. Přinášíme aktuální rozhovor s kolegou ze sesterské organizace Socialistická Solidarita v Řecku, který celou situaci přibližuje.

Zvláštní pozornost věnujeme dění v kanadské provincii Québec, kde původně studentské demonstrace přerostly do největšího protivládního hnutí za poslední čtvrtstoletí. Naše zpravodajka se zdejších demonstrací přímo účastnila a o dalším vývoji bude dále informovat. Iniciativa Za svobodné vysoké školy při té příležitosti vydala prohlášení solidarity s québeckými studenty, které otiskujeme.

Ve dnech 2. a 3. června uspořádala Socialistická Solidarita Dny antikapitalismu, jimž je věnován samostatný text v tomto čísle a jejichž videozáznamy budou k dispozici na TV Solidarita. Letošní Dny se konaly na památku obětí heydrichiády, jmenovitě byl vzpomenut Vladislav Vančura, který byl zavražděn 1. června. Několik dní nato, 10. června, uplynulo 70 let od vyhlazení Lidic.

Závěrem zopakujeme poselství protestního hnutí v tuzemsku. Organizátoři před prázdninami vyzývají k politické bdělosti, aby občané přes léto nepodlehli pesimismu a pocitu bezmoci, ale naopak nabírali sílu k podzimnímu pokračování protestů. Vytrvalý odpor může nadobro smést tuto vládu a neoliberalní reformy proměnit v trosky a smetí.

Tomáš Korda

Předplatte si Solidaritu

- ☐ Roční předplatné časopisu Solidarita za 480,- Kč
- ☐ Půlroční předplatné časopisu Solidarita za 240,- Kč

Jméno:

Adresa:

Telefon:

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6, nebo objednávejte na info@socsol.cz. Info: 731 118 027

Přidejte se k SocSol

- ☐ Chci více informací o SocSol a jejích aktivitách
- ☐ Chci se připojit ke skupině Socialistická Solidarita

Jméno:

Adresa:

Telefon:

E-mail:

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6.

ČERVNOVÉ PROTESTNÍ OHLÉDNUTÍ

ŠTĚPÁNKA KLÍMKOVÁ

V návaznosti na velkou dubnovou demonstraci, na kterou přišlo vyjádřit svoji nespokojenost s vládní politikou více než 100 tisíc občanů, uspořádala platforma STOP VLÁDĚ řadu dalších protestních akcí informačního a mobilizačního charakteru.

▲ Autor plakátu: Václav Magid

V souvislosti s netečným až pohrdavým postojem vládní garnitury k požadavkům odborů, iniciativ a sdružení, které zastupují významnou část občanů, visela bezprostředně po demonstraci ve vzduchu otázka, jak využít potenciál stotisícové demonstrace, resp. zda uspořádat generální stávku. Zde je třeba si uvědomit, že generální stávka je zásadní a nejednoduchá záležitost, která musí být správně načasována a adekvátně podpořena.

PŘEDEHRA KE STÁVCE?

V dnešní době už není většina pracujících občanů zaměstnána ve státních podnicích, jak tomu bylo při pořádání dosud poslední generální stávky v roce 1989. Velká část pracujících je zaměstnána ve firmách, kde nežádka zaměstnavatelům zavádění neoliberálních reforem vyhovuje, a proto je v současné době firemní zaměstnanec, který by se účastnil stávky, vystaven riziku propuštění z práce.

Po úvaze došli představitelé platformy STOP VLÁDĚ k rozhodnutí, že pro zaručení úspěchu stávky je nejprve nutné získat širší podporu občanů. Proto se odboráři a aktivisté pustili do pořádání celé řady happeningů, demonstrací a dalších mobilizačních a informačních akcí.

PETIČNÍ A INFORMAČNÍ STAN

V týdnu od 14. do 18. května bylo možné navštívit permanentní petiční a informační stan v Praze na Andělu. Každý den od 18:00 probíhaly u stanu veřejné debaty, v nichž měli úvodní příspěvky lidé zabývající se těmi oblastmi, jež jsou předmětem „reformování“.

Následně mělo publikum možnost zapojit se do diskuze. Jednotlivé dny v tomto týdnu byly zaměřeny vždy na jednu z hlavních oblastí postižených tzv. reformami. Tak např. zdravotnického dne se ujal Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR, školského Českomoravský odborový svaz pracovníků školství společně s iniciativou Za svobodné vysoké školy. Zahrnuto bylo i téma penzijního a daňového systému. Ve čtvrtek byla pro zájemce k dispozici zdravotně-sociální poradna, kterou zaštiťovala Národní rada osob se zdravotním postižením ČR. Sdružení nájemníků ČR zajistilo debatu o problematice bytové politiky a poradnu o bydlení.

Na stanů byly k dostání informační materiály, poukazující především na neblahé důsledky tvrdě prosazovaných reforem, k podpisu byly připraveny nejrůznější petice (jen petici za demisi vlády podepsalo několik tisíc lidí) a po většinu času bylo možné diskutovat o dané problematice s přítomnými odborníky.

POCHOD

Následující úterý, 22. května, měsíc po dubnové stotisícové demonstraci, byl uspořádán více než pětikilometrový protestní pochod Prahou k Úřadu vlády ČR. Termín konání akce nebyl pro zaměstnané účastníky příliš příznivý – začátek byl naplánován na pravé poledne, aby pochod protestujících dorazil k vládní budově brzy odpoledne, kdy by většina politiků měla být ještě v práci. Přesto se však ve 12:00 sešlo u Domu odborových svazů kolem

▲ Protestní pochod 22. května

dvou až tří tisíc demonstrantů a – to není bez zajímavosti – stovky dalších se spontánně přidaly v průběhu pochodu. Mnozí lidé zdraví účastníky průvodu z oken budov – často se jednalo právě o zaměstnance, kteří nemohli opustit svá pracoviště.

Pochod částečně zablokoval i pražskou dopravu včetně magistrály. Nejedno moto-

▲ Protestní tristening: školství a kultura

rista však trubením a máváním vyjadřoval svůj souhlas s protestní akcí. U Úřadu vlády pak promluví zástupci zdravotníků, studentů, policistů, hasičů a dalších skupin obyvatelstva, které jsou postiženy tzv. reformami a škrtů. Na jednu stranu se mohli přítomní účastníci radovat ze synergie aktivit různorodých skupin obyvatel, na druhou stranu však šel člověku mráz po zádech: negativní dopad prosazovaných neoliberálních reforem na společnost je zcela zřejmý.

OKUPACE

Předposlední květnový den platforma STOP VLÁDĚ podpořila demonstraci Za přežití seniorů, již věnujeme následující článek v tomto čísle. Na přelomu května a června se pod hlavičkou „Okupujme ministerstva“ konala série protestních akcí. Na každé z těchto akcí byl opět petiční a informační stan. Ne všechny „okupace“ byly organizačně zvládnuté a ne všechny byly v pravém slova smyslu okupacemi.

První a hned první zdařilá akce tohoto druhu, která byla vzhledem k tristní situaci v dotčených rezortech příznačně pojmenována jako tristening, proběhla v těsné blízkosti ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a ministerstva kultury. Hlavními organizátory tohoto celodenního protestního tristeningu byly školské odbory (ČMOS PŠ) a iniciativa Za svobodné vysoké školy – akci však přišli rozličným způsobem podpořit také zástupci knihovníků, hudebníků, pěvců, vědců a dalších skupin. Kromě celé řady zajímavých, výstižných, ale zároveň také znepokojivých proslavů všech zúčastněných aktérů se zde odehrály různá hudební vystoupení nebo happening nazvaný „kouzelná hůlka pro ministra Fialu“. Kouzelná hůlka byla prozatím raději předána školskému odborovému předáku Františku Dobšíkovi a místo ní ministr obdržel otevřený dopis. Dopis adresovaný ministryni kultury,

▲ Okupace ministerstva práce a sociálních věcí

kteřá se na trstení nedostavila, donesli protestující na příslušnou podatelnu. Hlavním problémem těchto rezortů je dlouhodobé podfinancování a vynucované přizpůsobování klíčových veřejných institucí tržním principům, což jasně destruuje jejich primární funkce.

Hlavními organizátory odpolední okupace ministerstva zdravotnictví, která proběhla v pondělí 4. června, byla Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR, Lékařský odborový klub a Svaz pacientů ČR. Cílem okupace bylo upozornit na nevyjasněnou situaci okolo nemocnic a možné omezení jejich celkového počtu se zaměřením jak na kraje, tak na Prahu; na změny v nových zdravotnických zákonech a jejich dopady na pacienty a také na nesplněné sliby ministra zdravotnictví, jež se týkají platů lékařů.

O dva dny později došlo na okupaci ministerstva práce a sociálních věcí. Pořadatelé této akce byly Odborový svaz státních orgánů a organizací ČR, iniciativa ProAlt, Národní rada osob se zdravotním postižením ČR a Akční spolek nezaměstnaných. Protest začal před generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR,

kde byly v rámci projevů popsány závažné nesrovnalosti v oblasti péče o nezaměstnané, k nimž došlo v rámci zavádění sociálních „reform“. Tyto změny negativně dopadají jak na nezaměstnané, tak na úředníky a v podstatě bourají dosavadní systém. Následoval průvod, který dovedl účastníky akce před budovu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Vedle dalších vystoupení představitelů jednotlivých organizací přišla na řadu scénka a pěvecké vystoupení. Kritizovány byly především veřejné služby, karta sociálních systémů, II. pilíř důchodové reformy a v neposlední řadě také nefunkční software na úřadech práce.

Završením okupačních protestů byl protestní mítink před ministerstvem financí, uspořádaný ve čtvrtek 7. června. Cílem bylo poukázat na osobní odpovědnost ministra financí za asociální posilování daňové zátěže formou nepřímých daní, které většinu obyvatel snižuje životní úroveň, za neuvážené škrtky, které způsobují snižování poptávky a nabídky, čímž prohlubují ekonomickou krizi, a za destrukci veřejných služeb. Kromě vyslechnutí projevů představitelů platformy STOP VLÁDĚ měli účastníci možnost podepsat dopis vyzývající ministra Miroslava Kalouska k demisi a osobně mu jej donést na podatelnu úřadu, anebo se (trpce) zasmát při animačním programu nazvaném „Dražba ministerstev“. Pravděpodobně největší pozornost protestujících sklídl samotný ministr Kalousek, který vyšel před budovu ministerstva a pod záminkou diskuze s protestujícími se mu nakonec podařilo podráždit některé účastníky natolik, že si od jednoho z nich vykoledoval výchovný pohlavek, od dalšího byl poplíván. Celý rozjařený pak novinářům vysvětloval, jak ubozí že demonstranti jsou.

POKRAČOVÁNÍ

Protestní akce, které proběhly v posledních týdnech, nebyly zdaleka tak masové jako dubnová demonstrace, nic jiného však organizátoři pravděpodobně ani nepředpokládali. Za zlomové lze přitom považovat, že odbory na formu okupací – v podstatě ilegální shromáždění před ministerstvy – přistoupily. Je vedlejší, že původně připouštěná radikalita těchto protestů vzala za své – přínosný je samotný posun v uvažování, kam až mohou protesty dojít.

Hlavním záměrem pestrých okupací bylo pokračovat v kampani, znovu a konkrétněji upozornit na konkrétní problémy v jednotlivých oblastech, informovat občany – ať už přímo v rámci pořádaných akcí, nebo následně prostřednictvím videozáznamů přístupných na internetu. V neposlední řadě šlo o to dále propojovat síly opozičních skupin a posilovat souhru a komunikaci mezi jednotlivými organizacemi.

Kampaň STOP VLÁDĚ rozhodně nekončí. Pokračování lze čekat na podzim. Mimořádné seskupení občanských iniciativ, sdružení a odborových svazů ukázalo, že společně může účinně postupovat proti neoliberální vládě.

▲ Ministr Kalousek mezi protestujícími

PROJEV PŘED ÚŘADEM VLÁDY ČR

JAN MÁJÍČEK

Přinášíme projev mluvčího platformy STOP VLÁDĚ, který zazněl závěrem protestního pochodu 22. května.

Stojíme tu před Úřadem vlády ČR. Tato budova se stala symbolem nespravedlnosti, arogance a útlu. Finanční a hospodářská krize dodala vážnost názoru, že se musí škrtat. Takzvanou rozpočtovou odpovědností se máme zalíbit finančním trhům. Nikdo přesně neví, kdo finanční trhy jsou, komu se odpovídají a kdo je volil. Přesto se mají státy a jejich obyvatelé sklánět před touto mocností a naslouchat jejím přáním.

Ale čeho je moc, toho je příliš – přesně to zaznělo před pár týdny z Athén. Řekové odmítli poslušnost finančním spekulantům a jejich politických zástupcům. Řekové ukazují, že to jde jinak – a svět se nezboří

a druhý den opět vyjde slunce.

Česká vláda si kromě rozpočtové odpovědnosti předsevzala, že bude bojovat s korupcí. Vznešený cíl, jen kdyby jej nevyhlašovala vláda, která z korupce udělala systém. Co jiného je důchodová reforma než korupce, když se ze státního rozpočtu mají přelévát miliardy do soukromých fondů? A podobné příklady najdeme v kupčení s nezaměstnanými, studenty, pacienty.

Stejně tak neomezená moc exekutorů, bída a nouze vedou lidi k dalšímu a dalšímu zadlužování. To není svět, ve kterém chceme žít!

Ačkoli se čas od času podaří zatknout

nějakého korupčního politika, na zásadní změnu to nestačí. My máme výhodu, že tu nestojíme v barvách té či oné politické strany. Stojíme tu jako alternativa vůči korupci a aroganci moci. Stojíme tu a říkáme: my jsme alternativa. Spojení odborů, občanských iniciativ a sdružení je přelomová věc. Ne nadarmo se před tímto spojením tetelí celá vláda za zdmi vládních budov.

Zatím se zdá, že taháme za tu kratší část provazu. Ale mnozí si dříve mysleli, že jsou nedotknutelní... a pak jim to lid spočítal. A stejný osud stihne i politiky, kteří nás už nezastupují.

DEMONSTRACE ZA PŘEŽITÍ SENIORŮ

FILIP VIDIMSKÝ

Ve středu 30. května jsme byli svědky historicky první demonstrace důchodců na území ČR. Požadovali zachování stávající úrovně valorizace a navrhovali kroky, jež by ji měly zajistit.

▲ Demonstrace Za přežití seniorů (zdroj: Solidarita)

Demonstraci svolala Rada seniorů (RS ČR) společně s Národní radou zdravotně postižených (NRZP ČR). Proběhla na Palachově náměstí v Praze, další protesty se konaly v Lounech a v Chomutově. Základní požadavky, vyjádřené taktéž v petici a dopise, který po demonstraci senioři a další demonstující donesli na Úřad vlády ČR, byly následující:

1. setrvání u současné míry valorizace;
2. dočasné odstranění zastropování příjmů průběžného systému do roku 2016;
3. odložení realizace 2. pilíře důchodové reformy do roku 2016;
4. co nejrychlejší přijetí zákona o sociálním bydlení seniorů.

ZMĚNY VALORIZACE

V současné době je valorizace nastavena na plné pokrytí inflace a přírůstek o 1/3 zvýšení reálných mezd. Vláda Petra Nečase se rozhodla ve jménu „rozpočtové odpovědnosti“ snížit krytí inflace na pouhou třetinu. Slibuje si od toho do roku 2015 (včetně) úsporu ve výši 47,8 miliard Kč. Vyplyvá to z dokumentu Novela zákona o důchodovém pojištění.

Nečas se sice snaží veřejnost uchláchat prohlášeními, že důchody na rozdíl od jiných států porostou, ovšem sám ví, že reálné důchody silně poklesnou. Vyplyvá to z důvodové zprávy zmíněné novely, kde se píše, že pro pokrytí 100 % přírůstku spotřebitelských cen by bylo nutné valorizovat v prvním roce průměrně o 411 Kč, kdežto po novele se bude jednat o pouhých 156 Kč.

Dalším, i v jiných oblastech používaným vládním argumentem je, že v ČR chudoba vlastně neexistuje, a tak nějaké to utažení opasků vydržíme. Odvolává se při tom na šetření Eurostatu, podle kterého je „ohrožen chudobou“ ten, kdo bere 60 a méně procent mediánového příjmu. Ponechme stranou fakt, že ve společnosti, kde by bylo jen pár bohatých a zbytek chudých by pohledem této metodiky nebyl chudobou ohrožen nikdo. I když budeme toto měření

brát jako relevantní, zjistíme, že důchodci budou v důsledku vládního návrhu ohroženi silně, a líbivá statistika („jen“ 6,6 % ohrožených důchodců) se rychle změní. Mediánový příjem je u nás dle Jana Kellera v současné době 16 500 Kč – ohrožen je tedy ten, kdo bere méně jak 9 900 Kč. Rozdíl oproti průměrnému důchodu (10 740 Kč) je pouhých 880 Kč – částka, kterou během příštích let nárůst cen a DPH pohltí.

PROTEST

Bohužel RSČR narazila na stejnou aroganci ze strany vlády jako mnohé jiné skupiny. Premiér s ní odmítl jednat, a tak se rozhodla na problematiku upozornit veřejným protestem.

Demonstrace byla oficiálně zahájena ve 13 hodin a na Palachově náměstí se

PŘEDPLAŤTE SI SOLIDARITU

roční předplatné 480 Kč
půlroční předplatné 240 Kč

číslo účtu: 2100245047/2010

shromáždily dva až tři tisíce lidí. Na úvod promluvil předseda RSČR Zdeněk Pernes. Připomenul, že na zhoršující se situaci se podílí i vzrůstající náklady na zdravotní péči či na dopravu (kvůli zrušení garance slev v železniční dopravě). Taktéž vyzdvihnul špatné postavení mladodůchodců a upozornil na fakt, že navzdory hospodářskému pokroku od roku 1989 se reálné důchody zvýšily o pouhých 14 % (vláda sama uvádí v Důvodové zprávě 10,7 %).

Odmítavé stanovisko za odbory přednesl Jaroslav Zavadiš (předseda ČMKOS), za invalidní důchodce Václav Krása (předseda NRZP ČR). Situace zdravotně postižených je o to citlivější, že neměli dostatečnou (pokud vůbec nějakou) možnost si na stáří naspořit. Mezigenerační solidaritu podpořil jménem iniciativy Za svobodné vysoké školy Lukáš Matoška. Poukázal na fakt, že studující, stejně jako senioři, nemohou být plnohodnotně výdělečně činní, a musí proto spoléhat na pomoc ostatních. Jedině průběžné veřejné financování může zajis-

tit stabilitu uspokojování jejich potřeb. Na závěr byl přečten solidární dopis od Jednoty důchodců na Slovensku. Všichni řečníci vyjadřovali zasloužený obdiv lidem, kteří se přes své chatrné zdraví, vysoký věk a relativně vysoké cestovní náklady rozhodli protestovat.

Shromáždění reagovali velice živě, neslyšící vpředu dávali najevo svůj vzor zdviženými pažemi a heslo „hanba vládě!“ se neslo vzduchem vskutku často a hlasitě. Po skončení demonstrace se protestující vydali na pochod k budově Úřadu vlády

ČR, kde hodlali předat sepsané požadavky premiérovi. Ten dal již předem na vědomí, že je místo něj převezme Lubomír Poul. Rozhořčení senioři a zdravotně postižení si ovšem museli počkat dvacet minut, než se Poul rozhodl vyjít ven. Toto ostudné jednání si vysloužilo náležitou reakci.

Demonstrace Za přežití seniorů byla první, ovšem podle vyjádření účastníků (a přehlíživého postoje vlády) rozhodně ne poslední. Tlak na vládu musí trvat, dokud neustoupí nebo nepadne.

PROJEV NA DEMONSTRACI ZA PŘEŽITÍ SENIORŮ

LUKÁŠ MATOŠKA

Iniciativa Za svobodné vysoké školy podpořila demonstraci Za přežití seniorů 31. května, otiskujeme projev.

Kladu si otázku, zda jsou zájmy seniorů a studentů protichůdné, anebo jestli má zde někdo zájem tyto dvě skupiny uměle poštvávat proti sobě. Domnívám se, že druhá verze je ta pravdivá.

Naopak, studenti sdílí se seniory jednu podstatnou věc. Jestliže studenti se připravují na svůj ekonomicky aktivní život, senioři jej už absolvovali. To znamená: obě tyto skupiny nejsou natolik soběstačné jako lidé středního věku. To znamená: máme společnou zranitelnost. Zranitelnost je to, co nás spojuje!

Mezigenerační solidarita byla založena na tom, že mladým financují studia lidé středního věku, za což je mladí, až budou lidé středního věku staří, zaopatří. Tento princip je ale dlouhodobě rozkládán.

Studenti jsou nuceni být ekonomicky aktivní už teď, aby se na studiích byli schopni vůbec udržet – zavedení školného nebo zápisného ještě posílí tento nešvar. Na druhou stranu seniorům nejsou adekvátně valorizovány penze – vláda jimi opovrhne. K tomu ke všemu je realizována tzv. důchodová reforma, která zvýší důchodový věk. „Reformátoři“ argumentují, že průměrný věk, jehož se občané České republiky doží-

vají, vzrostl. Ovšem v důsledku opatření na legislativní úrovni, která vedou k omezení dostupnosti zdravotní péče, může nakrásně začít průměrný věk klesat a dostat se dokonce pod dnešní úroveň.

Penzijní systém, zdravotnictví a školství jsou posledními mohykány veřejného sektoru, neboť dosud tyto sféry nebyly plně zprivatizovány. Penze a vzdělávání stály mimo trh z dobrých důvodů. Důchodové fondy, které jsou veřejné, jsou daleko stabilnější než ty komerční – nekorespondují do té míry s děním na finančních trzích. Můžeme si domyslet, kam by se po „reformě“ poděly naše penze během nějaké další krize? Podobně výhodou veřejného školství oproti soukromému je rovný přístup k poznání.

Veřejné penzijní fondy sledují solidaritu, komerční fondy sledují jedině zisk – a nic jiného! Veřejné školství reprodukuje vzdělanostní společnost, privátní a zpoplatněné školství reprodukuje jediné nerovnosti ve společnosti – a další vytváří!

Vláda nám tvrdí, že soukromé nebo s rysy soukromého je vždy lepší než veřejné. Odpovězme jí, že je to jen její ideologické přesvědčení, nikoli argument

pro racionální reformu. Necháme si privatizovat penzijní systém nebo školství? Ne, necháme si rozkrást to, co ještě společně máme a čeho můžeme všichni rovným dílem užívat.

Paní poslankyně Pecková před nedávnem odhalila, jakým způsobem vláda premiéra Nečase uvažuje. Uvedla, že na nižší valorizaci penzí si senioři, protože se narodili za války, velmi rychle zvyknou. Tím vláda ústy paní poslankyně připodobnila situaci ekonomické krize válečné situací. Ono totiž totální nasazení stejně jako domnělé umořování státního dluhu poslouží jako odůvodnění pro ty nejbrutálnější škrtů a asociální politiku. Za tuto krizi ale nemůžeme, a proto nebudeme nést její následky!

Válka proti sobě mobilizuje národy. Krize mobilizuje bílé proti černým, heterosexuální proti homosexuálním nebo také mladé proti starým. Ale to my si líbit nenecháme! Vzkazují celé vládě a jmenovitě paní poslankyni: nenecháme se rozdělovat a nebudeme si zvykat na válečnou ani krizovou situaci. Namísto toho, mobilizujeme se proti nezodpovědné politice škrtů, mobilizujeme se proti vládě Petra Nečase!

ODBORY VE SVĚTĚ

Pracující z různých koutů světa čelí útlaku a vykořisťování. Řada z nich si to však nenechává líbit a staví se na odpor. Důvody jejich boje se různí, stejně jako podmínky, v nichž se ocitají. Spojuje je však snaha zachovat si lidskou důstojnost a odpovídající životní podmínky. Překládáme zde pouhý výběr z obrovského množství odborářských kampaní, které v současné době ve světě probíhají.

Mexiko patří mezi země, kde lidé za činnost v odborech riskují nejen své zaměstnání, ale někdy i svůj život. Naposledy se o tom přesvědčil José Morales Montano, ochránce lidských práv z Centra na podporu pracujících (CAT), který hájil práva skupiny zaměstnanců textilních továren ve městě Puebla. Montano byl 15. května unesen a brutálně mučen, následkem čehož utrpěl velmi vážná zranění. Vyhrožováno bylo i ostatním aktivistům z organizace CAT, která výrazně přispěla k tomu, že dřívější „odbory“, zcela loajální k vlastníkům zejména textilních podniků, hutí a dolů, byly nahrazeny novými odborovými organizacemi, reálně bojujícími za práva jejich zaměstnanců. Po předchozí sérii výhrůzek a násilných útoků na aktivisty z CAT v roce 2010 jim byla přidělena policejní ochrana, jež však byla bez odůvodnění opět odebrána o rok později. Vyšetřování tehdejších útoků byla zastavena, aniž by došlo k jakýmkoli závěrům.

Příznivá pro odboráře není ani situace v **Iráku**, kde jsou odboroví aktivisté často stíháni na základě zákonů vydaných ještě za vlády Saddáma Husajna. Potlačování zaměstnaneckých práv je zřejmě nejhorší v sektoru ropného průmyslu. Účastníci protestů proti nezákonnému počínání zahraničních rop-

ných korporací, korumpujících tamní režim, jsou často vystaveni vyhrožování fyzickou likvidací, šikaně a policejní represí. Desítky z nich byly například v loňském roce obviněny z „podněcování nepokojů“, za což jim hrozí vysoké tresty.

Turecký prezident Abdullah Gül podepsal zákon, zakazující mimo jiné zaměstnancům civilního letectví stávkovat. Stalo se tak krátce poté, co pracovníci největšího tureckého leteckého přepravce, Turkish Airlines, drželi jednodenní stávku, kvůli které muselo být zrušeno více než 150 letů. Přes 200 zaměstnanců následně dostalo výpověď a vedení tureckých aerolinek prohlásilo, že na nich bude vymáhat náhradu vzniklé škody.

Pět žen a čtyři muži, členové odborové organizace sdružující **alžírské** soudní úředníky, drží již pátý týden hladovku, čímž protestují proti nedodržování zaměstnaneckých práv, dlouhodobě nízkým platům a zejména proti násilnému potlačení poklidného protestu, který se konal 24. dubna. Tehdy vládní ozbrojené složky zranily či zatkly na 150 protestujících, především žen. Většina těch, kteří se tohoto protestu účastnili, dostala následně výpověď, případně jim byl výrazně snížen plat. Řada z nich také čelila fyzickému zastrahování a vyhrožování.

Nová **francouzská** socialistická vláda zrušila zákon předchozí Sarkozyho vlády, který posouval věk odchodu do penze na 62 let, pro ty, kteří pracovali od svých 18 let. Tito lidé tak mají opět právo odejít do penze a dostávat plný důchod již ve věku 60 let, jak to bylo do Sarkozyho reformy. Tato změna se týká zhruba 100 000 lidí. Nový francouzský prezident François Hollande tak začíná plnit sliby, které dal během své kampaně.

Další dobrá zpráva přišla koncem května z **Německa**. Tamní největší průmyslová odborářská organizace IG Metall, sdružující téměř 2,5 milionu pracovníků z podniků, jako je Volkswagen, Daimler či BMW, dosáhla po dlouhém vyjednávání svého cíle – největšího zvýšení mezd za posledních 20 let. Výsledné dohodě odborářů se zaměstnavateli předcházela série výstražných stávek. Po dvaceti letech pouze nepatrného zvyšování mezd, které však nedosahovalo ani míry inflace, jde o první reálné zvýšení. Původní odborářský požadavek na 6,5procentní zvýšení byl nakonec kompromisně ujednán na 4,3 %.

Z www.LabourStart.org vybírá a pořádá
Štěpán Lohr

PROTESTY PROTI PENZIJNÍM „REFORMÁM“ V EVROPĚ

ŠTĚPÁN LOHR

Posunutí věku odchodu do důchodu na 68 let a značné snížení penzí vyvolalo silné protesty ve Velké Británii. Na 400 tisíc státních zaměstnanců se 10. května zúčastnilo stávky proti plánované reformě, přičemž další protestní akce se chystají v následujících dnech a týdnech. Na 21. června je ohlášena stávka lékařů, kteří citelně omezí veškerou urgentní léčbu. Tento způsob protestu zvolila Britská lékařská asociace poprvé od roku 1975. Plánuje se i stávka státních úředníků.

Předseda odborové organizace sdružující zaměstnance ve veřejném sektoru Mark Serwotka shrnul důvody květnové stávky takto: „Současná pravicová vláda snížila daně superbohatým, zatímco provádí škrtý ve veřejných službách, nezbytných pro chod

státu, jako jsou například úřady práce, celní a daňové úřady a podobně. Tisíce zaměstnanců ve veřejném sektoru už byly propuštěny, máme platit mnohem víc na důchodové pojištění, pracovat až o 8 let déle a nakonec dostat menší důchod. Toto jsou důvody, proč protestujeme. Jsme proti těmto vládním úsporným opatřením, které povedou pouze zpátky ke krizi.“

Tyto protesty navazují na ty, které proběhly již na podzim loňského roku. Tehdy se stávky zúčastnilo na dva a půl milionu lidí, což z ní učinilo největší stávku v Británii za posledních několik desetiletí. Podle britského Národního statistického úřadu se v roce 2011 konalo nejvíce stávek od dob nechvalně proslulé vlády Margaret Thatch-

erové. Protesty doprovází vlna solidarity, kterou vyjádřila i řada dalších odborových svazů, jakož i některé studentské organizace. Spory ohledně penzijní reformy trvají již více než rok a půl a podle organizátorů květnové stávky budou další protesty probíhat i během nadcházejícího léta a zejména tzv. „horkého podzimu“, kdy se ke stávce připojí například i učitelé a vysokoškolští pedagogové.

Podobné protesty se však netýkají pouze Velké Británie. Proti nespravedlivým penzijním reformám se tak protestuje například i v Itálii či Polsku. Členové polského odborového hnutí Solidarity rovněž v posledních týdnech uspořádali několik protestních akcí proti tamní penzijní reformě. Jej součástí je podobně jako

v Británii reálné snížení důchodů i zvýšení věkové hranice – v tomto případě na 67 let, přičemž doposud mohli jít muži do důchodu v 65 a ženy v 60 letech. Odborové hnutí Solidarita požaduje v této otázce vypsání referenda, čemuž se však brání jak

většina poslanců Sejmu, tak prezident Bronisław Komorowski. Příznačný je i postoj někdejšího polského prezidenta, Lecha Wałęsy, který již kritizoval postup odborové organizace, které byl v letech 1980–1990 předsedou. Poté, co demonstrující odbo-

ráři zablokovali budovu parlamentu, vyzval Wałęsa premiéra Donalda Tuska, aby proti nim rázně zakročil. „Ačkoli se cítím jako otec těchto neukázněných dětí, jejich počínání se mi vůbec nelíbí,“ prohlásil pak mimo jiné na adresu polských odborářů.

PANOS GARGANOS: STÁVKY BUDOU POKRAČOVAT

V rozhovoru s představitelem sesterské organizace Socialistické Solidarity v Řecku o současné situaci v zemi, rozpočtovému diktátu, povolební situaci, naději radikálně levicových koalic, ale i hrozbě vzestupujícího fašismu.

ŘECKÁ SWP

Co představují ANTARSYA a SYRIZA a jaký je jejich vztah?

ANTARSYA, v řečtině rebelie, je Aliance antikapitalistické levice, která vznikla po protestech v prosinci 2008 v Athénách. Protesty organizovali převážně mladí lidé v reakci na zastřelení šestnáctiletého studenta policií. Tato událost seskupila levicové revoluční skupiny z dob Polytechnického povstání proti Juntě v roce 1973, Novou levice, která se oddělila od komunistické strany (KKE) po jejím připojení k vládní koalici s konzervativci, a mnoho radikálních aktivistů ve studentském hnutí a v odborech.

SYRIZA je Koalice radikální levice a její hlavní část se rovněž jmenuje koalice, tedy strana, která vzešla z takzvané „eurokomunistické“ levice. Radikálové z uskupení ANTARSYA a SYRIZA spolupracovali při mnohých aktivitách, stávkách a okupacích.

Kdo jsou SEK?

SEK je Socialistická dělnická strana, tedy sesterská organizace SWP v Řecku. Začali jsme jako malá skupina v roce 1972 za diktatury a dokázali narůst díky studentským protestům a dělnickému odporu v devadesátých letech, zatímco se hnutí vzpamatovávalo z úpadku v roce 1989. Pracovali jsme po boku soudruhů z Koalice na Evropských sociálních fórech ve Florencii, Paříži, Londýně a Athénách, ale vždy jsme trvali na antikapitalistickém směřování. Sehráli jsme také důležitou

▲ Panos Garganos

roli při formování strany ANTARSYA.

Co se stane s Řeckem, pokud vystoupí z eurozóny?

PASOK a konzervativci z Nové demokratické strany tím straší lidi. Jsou to strany

„Opuštění eura může začarovaný kruh prolomit, bude-li součástí antikapitalistického programu, který zruší dluh, znárodní banky a zavede mechanismy demokratické kontroly. Vše závisí na tom, kdo to provede. Výstup z eurozóny vynucený EU může být trestem. Výstup z vůle levice může být součástí odporu, který potrestá banky, ne pracující.“

vládnoucí za nejhoršího úpadku životního standardu v Řecku od dob nacistické okupace během druhé světové války a tvrdí, že upuštěním od eura se věci jen zhorší. Pravda ale je, že se oprostíme od škrtů vynucených Evropskou centrální bankou a Evropskou

komisí. Setrvání v eurozóně znamená pro každou vládu povinnost předložit kladný rozpočet, který bude splácet pohledávky bank a státní dluh. O to vláda usiluje od roku 1985. Zaplatili již 622 miliard eur bankám, ale přesto dluh stále jen roste. Opuštění eura může tento začarovaný kruh prolomit, bude-li to součástí antikapitalistického programu, který zruší dluh, znárodní banky a zavede mechanismy demokratické kontroly bank pracujícími. Odpověď na otázku tedy závisí na tom, kdo to provede. Výstup z eurozóny vynucený EU může být trestem. Výstup z vůle levice může být součástí odporu, který potrestá více banky než pracující. Znamenalo by to, že evropští pracující dostanou šanci stát bok po boku se svými řeckými bratry a sestrami proti bankám.

Co se děje se stávkovým hnutím?

Děni teď vládne očekávání nových voleb 17. června, přesto proběhly stávky na obranu zaměstnaneckých kolektivních dohod. Přichází v platnost nový zákon, prosazený Trojkou (Evropskou komisí, Mezinárodním měnovým fondem a Evropskou centrální bankou), a hrozí dalším snižováním mezd. Zaměstnanci potravinářského a kožedělnického průmyslu spolu s tiskárnami a knihkupectvími vstoupili do stávky v úterý 15. května.

Koho představuje úřednická vláda?

Mají mandát pouze na zorganizování spravedlivých voleb. Ve skutečnosti se ale

**PODPOŘTE
NÁS**

Účast v nejrůznějších kampaních, vydávání publikací, organizování debat, zkrátka veškerá naše činnost stojí na dobrovolnosti. Nevyhneme se ale nákladům na tisk, propagaci, cestovné atd. Pomozte nám získat prostředky, abychom mohli vydat více letáků proti rasismu, natisknout více transparentů na příští protivládní demonstraci nebo pozvat zajímavé řečníky na některou z dalších debat. Za všechny příspěvky moc děkujeme.

ČÍSLO ÚČTU: 2100245047/2010

naše vláda usazuje na svých postech v očekávání politické krize. Vysloužilý generál, bývalý velitel ozbrojených složek, byl jmenován ministrem obrany. Policejní prezident převzal ministerstvo vnitra, vysloužilý diplomat ministerstvo zahraničí, vrchní ekonomický poradce, který vedl vyjednávání s Trojkou za vlády Papandrea a Papademosse, je teď ministrem financí. Vrchní soudce je premiérem. Ačkoli jsou tam i některé levicověji orientované osoby (profesor ústavního práva, bývalý prezident asociace právníků), celkový obraz je špatným znamením pro nadcházející potíže.

Co reprezentují hlasy pro Zlaté jitra?

Volební úspěch této neonacistické skupiny byl šokem pro miliony lidí. Částečně

to bylo zosnováno shora. Volební analýzy ukazují, že více než polovina policistů volila nacisty. Zlaté jitra a policie spolupracovaly na boji proti imigrantům. Nicméně mezi voliči

” Více než polovina policistů volila nacisty. Zlaté jitra a policie spolupracovaly na boji proti imigrantům. Malí podnikatelé, které krize zruinovala, přidali děsivých 19 procent. Je důležitým úkolem levice oddělit nacistické jádro voličů od těchto lidí.

byli i lidé, kteří mysleli, že tak potrestají mainstreamové politiky. Malí podnikatelé, které krize zruinovala, přidali Zlatému jitra děsivých 19 procent. Je důležitým úkolem levice oddělit nacistické jádro voličů od těchto lidí.

Jaké reformní návrhy se v Řecku nyní zformovaly?

Vedení strany SYRIZA slibuje, že můžeme uniknout dalším škrtům reformou Evropské unie. Tvrdí, že vláda by neměla přistupovat k jednostranným řešením typu zrušení dluhu či opuštění eura, spíše by měla vyjednat zamezení dalším škrtům. Krokem k tomu jim má být kladný rozpočet, který posílí vyjednávací pozici Řecka vůči věřitelům. Ve skutečnosti se jedná o odsouvání slibu zamezit škrtům, dokud německá vláda a banky nebudou souhlasit. Proto ANTARSYA volá po silné antikapitalistické levici a stávky pokračují.

Z angličtiny přeložil Karel Chlouba
(zdroj: www.swp.ie)

PREČO EURÓPA POTREBUJE GRÉCKO

COSTAS LAPAVITSAS

Volebný úspech Syriza značí začiatok prvého veľkého boja proti škrtom. Celý kontinent by si mal želať jej víťazstvo.

Jasným víťazom nedávnych gréckych volieb je Syriza, koalícia ľavicových organizácií, aktívna už niekoľko rokov. Fašistická strana Zlatý úsvit tiež dosiahla prekvapujúci výsledok, ale aj keď je jej vzostup znepokojivý, nie je ani najvýznamnejším výsledkom volieb, ani hlavnou hrozbou pre grécku spoločnosť. Politické momentum patrí Syrize. Ak sa jej podarí skoordinať svoje sily, mohla by pomôcť vyriešiť krízu, a posilniť európske hnutie proti škrtom.

▲ Costas Lapavistas

Pasok a Nová demokracia, dve tradičné strany gréckej vlády boli vinené za to, že krajinu do súčasnej situácie v priebehu štyroch dekád viedli, a následne pristúpili na podmienky záchranného balíku. Gréci voliči jasne vyjadrili, čo nechcú: starú politiku a takzvanú záchranu od trojky zloženej z Európskej únie, Medzinárodného menového fondu a Európskej centrálnej banky.

Zástup priemerných gréckych politikov predstieral vyjednávanie s týmito inštitúciami v priebehu predošlých dvoch dekád, zatiaľ čo svoju vlastnú krajinu odsudzoval ako skorumpovanú. To všetko s podporou

technických expertov, zdesených predstavou znepáčiť sa gréckym veriteľom. Niektorí z týchto politikov a expertov boli zodpovední aj za nešťastný vstup Grécka do európskej menovej únie. Výsledkom boli dva záchranné balíky, v máji 2010 a marci 2012 – pripomienky zlého riadenia ekonomiky a sociálnej ľahostajnosti. Ku koncu roku 2012 úsporné opatrenia spôsobila pokles gréckej ekonomiky o 20%, nárast nezamestnanosti na takmer 25%, naplno rozvinutú humanitárnu krízu v mestských oblastiach, a absolútne nezvládnutelný verejný dlh. Grécko zomiera, zatiaľ čo jeho stará politická trieda rozpráva o zúčastňovaní sa na európskej "hre" a zavádzaní štrukturálnych reforiem, ktoré majú v budúcnosti priniesť rast.

Odmietaním marcového záchranného balíku Syriza spôsobila zemetrasenie. Vyzvala k zmrazeniu splácania dlhu, jeho výraznému škrtaniu a vytvoreniu medzinárodnej komisie pre jeho preskúmanie, hĺbkovému pre rozdeleniu príjmov a majetku, znárodneniu bánk, a novej priemyselnej politike, ktorá by omladila výrobný sektor. Tieto opatrenia sú presne to, čo grécka ekonomika potrebuje. Na ich zavedenie je nutné odmietnuť nedávny záchranný balík, a zastaviť platenie dlhu.

Syriza verí, že tieto opatrenia je možné zaviesť, pokiaľ Grécko zostáva v eurozóne, a nežiada jeho vystúpenie. Tým zapôsobila aj na voličov, ktorí sa boja následkov vystúpenia, a ktorí sú presvedčení, že euro je súčasťou európskej identity Grékov. Podľa môjho názoru, ako aj názoru ďalších ekonómov však nie je možné, aby Grécko išlo touto cestou a zároveň zostávalo v eurozóne. Odchod

z eurozóny je nie len potrebný, ale v strednodobom horizonte aj ekonomicky výhodný, a pre Grécko zostáva najpravdepodobnejším vyústením situácie. Ak chce Syriza naozaj prispieť k vyriešeniu krízy, mala by sa na túto možnosť pripraviť.

Momentálne je však najnaliehavejšou potreba oslobodiť krajinu zo zovretia dlhu a škrtov. Pokiaľ bude Syriza pripravená konať v tomto smere, a pokiaľ jej Gréci občania budú dôverovať v otázke eura, môže zohrať pozitívnu úlohu. Prinajmenšom ponúka Grécku šancu vyhnúť sa absolútnej katastrofe, ktorá by naozaj mohla viesť k vzostupu fašizmu.

▲ Alexis Tsipras

Prebiehajúce domáce politické rokovania s najväčšou pravdepodobnosťou nepovedú k vytvoreniu vlády, najmä nie takej, ktorá by pokračovala v dodržiavaní podmienok záchranného balíku. V ďalších voľbách, ktoré budú zrejme v blízkej budúcnosti, má Syriza veľkú šancu na rozhodujúce víťazstvo, čím by vytvorila koaličnú vládu zloženú zo síl odmietajúcich záchranné plány. Na to si však Syriza musí uvedomiť svoje obmedzenia, a aktívne

sa snažit' o vytvoření širokého politického frontu, který Grécko potřebuje.

Je důležité se neustále snažit' o súdržnost, a vyhýbat' se zlomyselnosti a odvekému frakcionárstvu gréckej ľavice. Ak má Syriza zhromaždiť dostatok síl, aby čelila prichádzajúcej búrke, potrebuje aktívnu spoluprácu

zvyšku ľavice. Rovnako sa musí snažiť pritiahnúť vzdelaných a skúsených ľudí z celého spektra spoločnosti, pretože ich vo svojich radoch bude potrebovať omnoho viac.

Ak vznikne nová vláda pod vedením Syrisy, bude potrebovať podporu ľudí celej Európy, aby mohla krajinu dostať z katastro-

fickej situácie spôsobenej krízou eurozóny. V Grécku sa práve začína prvý veľký boj proti škrtom, a víťazstvo v ňom je v záujme každého Európana.

Z Guardianu preložila Megy Korábová

JAVOROVÉ JARO – OD STUDENTSKÝCH PROTESTŮ K SOCIÁLNÍ REVOLUCI

KATEŘINA KREJČOVÁ

V březnu loňského roku oznámil québecký premiér a předseda Liberální strany Jean Charest rozhodnutí o postupném navyšování školného na všech vysokých školách v provincii o 325 kanadských dolarů (dále jen „dolarů“) ročně (cca 6 300 korun) během pěti let. Současné školné, které činí průměrně 2415 dolarů (47 000 korun) a je nejnižší ze všech kanadských provincií, má vzrůst postupně během pěti let na 3793 dolarů (74 000 korun), tedy o 82 %, čímž se má postupně rozdíl

▲ zdroj: Solidarita

vyrovňávat.

V únoru letošního roku se proti navyšování školného zformoval studentský odpor. Do 23. 2. se připojilo ke stávce 15 000 studentů, na konci února jich bylo již 70 000, v polovině března 250 000. Spolu se zvyšujícím se počtem stávkujících studentů rostla i intenzita protestů a demonstrací, které byly od samého počátku provázeny násilnými střety s policií. Vrchní soud vydal zvláštní nařízení proti stávkujícím studentům z Montrealské univerzity, Québecké univerzity v Montrealu, univerzity Laval a Collège d'Alma, kteří fyzicky zabraňovali svým kolegům v přístupu na přednášky. V případě setrvání ve stávce jim bylo vyhrožováno pokutami a vězením.

V dubnu je stále ve stávce 180 000 studentů, pravidelné noční pochody centrem Montrealu začínají dšit radnici, která se obává ohrožení nastávající turistické sezóny. Na začátku května se vláda snaží vyjednávat, ale studentské koalice odmítají upustit ze svých požadavků. 14. 5. podává ministryně školství Line Beauchamp demisi. O dva dny později přichází její následovnice Michelle

Courchesne a premiér Jean Charest s návrhem tzv. Zákona 78, který má další stávky a protesty znemožnit. Národní shromáždění ho v rekordním čase schvaluje. Zákon pozastavuje letní semestr na zbývajících 14 veřejných vyšších odborných školách a 11 univerzitách, kde jsou studenti stále ve stávce, posunuje začátek zimního semestru 2012 o měsíc s možností absolvovat zpětně „prostávkované kurzy“ a zcela omezuje možnost stávkovat, znemožňovat ostatním studentům účast na přednáškách a demonstrovat či jinak projevat sympatie ke stávce na univerzitách či v jejich blízkosti po celém Québecu. Studentské spolky a unie, školské odbory a akademičtí pracovníci, kteří toto nařízení poruší a budou nepokoje organizovat nebo k nim nabádat, mohou být vystaveni trestnímu stíhání a pokutování následujícími částkami:

1 000–5 000 dolarů (cca 20 000–100 000 korun) pro jednotlivce;

7 000–35 000 dolarů (139 000–693 000 korun) pro vedoucí osoby studentských unií nebo školských odborů;

25 000–125 000 dolarů (495 000–2 475 000 korun) pro studentské nebo odborové organizace.

Článek 16 Zákona 78 označuje jako ilegální veškeré demonstrace, kterých se účastní více než 50 lidí na jakémkoliv místě v provincii Québec, v případě, že není minimálně 8 hodin před akcí policii nahlášeno místo, doba trvání, přesná trasa a způsob přepravy účastníků demonstrace. V případě, že policie vyhodnotí lokaci, trasu, datum konání či čas manifestace jako rizikové pro obyvatele dané lokality či ohrožující jejich bezpečnost, má právo je změnit.

Zvláštní zákon zůstává v platnosti do 1. července 2013. Přivítali a podpořili ho především podnikatelé a organizátoři kulturních a turistických akcí v Montrealu, kteří kvůli zostřujícím se nepokojům začínali pociťovat odliv zisku. Zákon odsoudili především univerzitní profesori, ale kriticky se k němu vyjádřila i Amnesty International a Québecká komise pro lidská práva. Mluvčí nejradikálnější studentské organizace CLASSE Gabriel Nadeau-Dubois vyzval obyvatele provincie

▲ zdroj: Solidarita

k občanské neposlušnosti a k účasti na ilegálních protestech.

Bezprostředně poté, co zákon vešel v platnost, zareagovali studenti i obyvatelé Montrealu spontánními, nikým nenahlášenými a neorganizovanými několikatisícovými masovými protesty. Každou noc pochodovaly ulicemi Montrealu tisíce lidí a policie se snažila tyto ilegální protesty rozehnat vodními děly, slzným plynem a pepřovým sprejem. Celkový počet zatčených účastníků demonstrací brzy dosáhl 2 500 osob. Nejradikálnější odpovědí na Zákon 78 byla 22. 5. zatím největší demonstrace v kanadské historii ku příležitosti výročí 100 dnů od započetí stávky, které se v Montrealu účastnilo na 400 000 lidí.

Napříč Kanadou se záhy začaly šířit tzv. „casseroles“ protesty, během nichž Kanaďané vyjadřují solidaritu s québeckými studenty každou středu ve 20:00 bubnováním do hrnců a pánví.

Připravujeme záznam přednášky ze Dnů anti-kapitalismu o québeckém hnutí, který bude k dispozici na www.solidarita.tv

STUDENTSKÉ PROTESTY: QUÉBEC NA KŘÍŽOVATCE

Přinášíme projev Jeanne Reynolds a Gabriela Nadeau-Dubois, mluvčích studentské koalice CLASSE (Coalition Large de l'Association pour une Solidarité Syndicale Etudiante), večer po demonstraci proti zvyšování školného, které se zúčastnilo 22. 3. 2012 v Montrealu přes 200 000 lidí. Projev byl prosloven u příležitosti koncertu na podporu studentské stávky, který uspořádali umělci v montrealském klubu Metropolis.

Podle CLASSE, která požaduje vysokoškolské vzdělání zdarma pro každého, byla demonstrace 22. 3. pouze začátkem studentských protestů proti plánu zvyšovat školné, předloženému liberální vládou Jeana Charesta. Od březnové demonstrace již proběhlo množství studentských akcí napříč Québecem. Taktika, k níž se studenti uchýlili, zahrnovala občanskou neposlušnost a různé formy přímých akcí nejrozličnějšího druhu včetně narušení ekonomiky provincie masovými demonstracemi a pochody na začátku turistické sezóny. Studenti v tomto projevu také zmiňují, že demonstrace 22. 3. byla zlomovým bodem, kdy se studentské protesty transformovaly v širší občanské hnutí.

Jeanne Reynolds: Jste krásní. Celý Québec je dnes krásný. Bylo nás 200 000 v ulicích Montrealu. Historická manifestace historického hnutí. Ukazujeme vládě, že se mýlila, když tvrdila, že jsme jen menšina. Vláda Jeana Charesta se domnívala, že se hnutí vyčerpá. Ale dnes deklarujeme, že jsme neskončili a že budeme pokračovat v zesilování tlaku, dokud vláda neustoupí od asociálního a nespraved-

učíme o aroganci vlády, učíme se, komu tato vláda slouží. Během stávky se učíme, jaká je funkce policie a komu slouží svým násilím. Učíme se, co je to sociální nespravedlnost, co je to neoliberalismus a jakým způsobem znevýhodňuje obyvatele Québecu.

Jeanne Reynolds: Ale my mu vzdorujeme, protože nejsme zboží a protože se nechceme stát zbožím. Na celém světě – v Anglii, v Řecku, v České republice, v Kolumbii – na celém světě studenti bojují proti zvyšování školného, vždy v solidaritě s pracujícími, kteří rovněž bojují proti úsporným opatřením. Znovu deklarujeme svou solidaritu se studenty v Chile, kteří byli ve stávce osm měsíců, solidaritu s místními i zahraničními pracujícími, solidaritu s dělníky z Rio Tinto Alcan² v Almě a především nejčerstvější solidaritu se zaměstnanci firmy AVEOS.³ Jsme solidární s těmito lidmi. Jsme solidární se všemi ženami světa, které jsou prvními oběťmi nerovnostářských a nespravedlivých politik. Jsme solidární se všemi, kteří nesou břímě útlaku.

nazývají „kulturní revolucí“.⁵ Studenti a québecký lid nebudou nikdy akceptovat destrukci a privatizaci veřejných služeb. V neděli nás bylo v ulicích 30 000. Většina účastníků nebyli studenti. Byly to québecké rodiny, které spolu s námi zabraly ulice Montrealu, aby řekly „ne“. Dnes večer jsou to umělci, kteří jsou zde s námi na pódiu, aby řekli „ne“ zvyšování školného, „ne“ privatizaci, „ne“ Québecu ve

▲ zdroj: Solidarita

livého plánu zvyšovat školné.

Gabriel Nadeau-Dubois: Dnes stojí provincie Québec na křižovatce a má na výběr. Má na výběr mezi Québecem na prodej, mezi Québecem, v němž bude kultura na prodej za skvělou cenu pro ty, kdo nabídnou nejvíc, pro ty nejlepší dražitelé z menšiny nejbohatších. Takový Québec si můžeme vybrat. Ale je tu ještě jedna volba. Můžeme si vybrat jiný Québec. Québec pro nás pro všechny. Québec, v němž vzdělání nebude sloužit byznysu a šéfům, nýbrž autonomii, svobodnému myšlení, předávání kultury, která je dostupná pro každého, bez ohledu na to, jak tlustá je jeho peněženka.

Ministryně školství Beauchamp¹ nás žádá, abychom se vrátili do školy a učili se. No, mám pro paní ministryni novinku: stávkováním se učíme. Hodně se učíme. Během stávky se

Gabriel Nadeau-Dubois: A především jsme tady, abychom řekli ministryni Beauchamp, ministru Bachandovi⁴ a premiéru Charestovi, že nedovolíme, aby prošlo to, co

službách komodifikace a kapitálu. Všichni: mládež, pracující, umělci – všichni vyrazejí do ulic s jednou a toutéž zprávou: zvyšování školného je nespravedlnost, je to bezpráví a... neprojde!

Ale namísto toho, aby liberální vláda naslouchala lidem, aby naslouchala těm, které má reprezentovat, namísto toho preferuje obušky, granáty a slzný plyn. Víme, co to znamená, víme, odkud to pochází. Víme, že se to děje proto, že vláda neslouží zájmům lidu. Víme, komu tato vláda naslouchá. Víme, že dopřává sluchu pouze požadavkům nejbohatších, šéfů těžbařských společností, jež budou profitovat z projektu „Plan North“,⁶ který je plný svinstva. Je vnímavější k těmto lidem než ke svým vlastním občanům, a to je nepřijatelné.

1 Line Beauchamp, od roku 2010 québecká ministryně školství, v květnu 2012 podává po neúspěšných jednáních se stávkujícími studenty demisi a je nahrazena Michelle Courchesne.

2 Firma Rio Tinto Alcan v québecké Almě propustila v prosinci 2011 800 zaměstnanců.

3 AVEOS: letecká společnost, zajišťující technický servis pro AIR Canada, která v březnu 2012 propustila 2400 zaměstnanců. Studenti podpořili jejich demonstrace.

4 Raymond Bachand, od roku 2009 québecký ministr financí.

5 Reformy údajně příliš štedrých veřejných služeb prosazované liberální vládou.

6 Dlouhodobá strategie pro vývoj těžby přírodních zdrojů v severním Québecu. Plán má být uskutečněn během 25 let a je jedním z centrálních bodů programu Charestovy vlády. Má plnou podporu těžbařských společností, kritizují ho ekologické organizace i široká veřejnost.

Po dnešku už nesmí být boj proti zvyšování školného nikdy popisován pouze jako studentský boj. Ode dneška musí být boj proti zvyšování školného nazýván pravým jménem: je to lidové hnutí, je to třídní boj!

Pokoušeli se nás umlčet. Ale mám špatné zprávy pro liberální vládu támhle v Québec City. Nepřestaneme bojovat. Nepřestaneme

bojovat během naší stávky ani po té, až skončí, za veřejné vzdělání, za vzdělání dostupné zdarma pro každého, o Québec, který bude spravedlivější, rovnostářštější, lidštější.

Četli jste už v novinách, že pan Bachand hovoří o svém posledním rozpočtu v tom smyslu, jako kdyby to neměla být pouze „kulturní revoluce“, ale také druhý Máj 1968? Nejsem si

jistý, zda pan Bachand navštěvoval kurzy historie, ale dovolte mi, abych mu připomněl, co se dělo v Májí 1968: studentská stávka, z níž se stala stávka sociální. V Májí 1968 byli lidé v ulicích a stavěli barikády. Pokud chce pan ministr druhý Máj 1968, pak ho dostane!

Připravila a přeložila Kateřina Krejčová

PROHLÁŠENÍ SOLIDARITY INICIATIVY ZA SVOBODNÉ VYSOKÉ ŠKOLY SE STUDENTSKÝMI PROTESTY V QUÉBECU

Iniciativa Za svobodné vysoké školy vyjadřuje plnou podporu studujícím a pedagogům, jednotlivcům i organizacím v provincii Québec, kteří navzdory represivním opatřením vlády, nejhorším od War Measures Act v roce 1970, jež mají za cíl zlikvidovat hnutí všemi dostupnými prostředky, pokračují ve stávce a v protestech.

Odsuzujeme Zákon 78, který vstoupil v platnost 18. května letošního roku, upírá vysokým školám právo na stávku, vyhání z nich politickou polemiku a kritické myšlení, snaží se finančně zlikvidovat aktivní studentské organizace a odbory a odporuje základním bodům obsaženým v kanadské ústavě, jako je shromažďovací právo a svoboda projevu. Zákon vyměřuje organizátorům stávky a protestu následující pokuty: až 35 000 kanadských dolarů (v přepočtu 682 500 korun) pro jednotlivce a 125 000 kanadských dolarů (2 437 500 korun) pro organizace.

Od zahájení stávky v únoru tohoto roku bylo zatčeno přes 2 500 lidí, tedy více než během kritické Říjnové krize v roce 1970. Vyjadřujeme podporu všem sympatizantům hnutí z řad québeckých občanů, kteří vyrazí denně do ulic, účastní se protestů, jež vláda prohlásila za ilegální, a riskují tak fyzický střet s policií i neúměrně vysoké pokuty.

Mnoho lidí bylo během agresivních zásahů policie zraněno. Jeden z demonstrantů přišel o oko, jiný utrpěl frakturu lebky, několik účastníků skončilo v nemocnici se zlomeninami. Policie pravidelně používá slzný plyn, zvuková děla a pepřový sprej proti pokojným shromážděním. Vyjadřujeme podporu obětem policejní brutality.

Stávka trvá již téměř čtyři měsíce. Vyjadřujeme podporu všem studujícím, kteří riskují své další studium a profesní uplatnění setrváváním ve stávce, avšak nenechávají se zastrašit vládou a jejími represivními nástroji a odmítají ustupovat z pozic demo-

kraticky odhlasovaných na plenárních schůzích studentských reprezentací.

Vyjadřujeme podporu zástupcům studentských organizací, kteří čelí aroganci zkorumpované vlády, její neochotě jednat a každodenním anonymním výhrůžkám.

Vyjadřujeme podporu těm, kteří nezpůsobili ekonomickou krizi, ačkoli se po nich požaduje, aby se zodpovídali za její následky; těm, kteří se ozývají proti úsporným opatřením v době, kdy jsou rekordní zisky bank vykoupены rekordními dluhy Kanadčanů, kdy vláda konstantně dopřává daňové úlevy korporacím, zatímco celkový studentský dluh v zemi činí 20 miliard kanadských dolarů.

▲ zdroj: Solidarita

Spontánní protestní hnutí, které dalece přesahuje pouhý boj za partikulární zájmy studentů, je pro nás inspirací. Ukazujete celému světu, jak by měla vypadat přímá demokracie a jaká je její síla. Nestačí přijít jednou za pár let k volbám – vzkazujete všem politikům světa: volební hlas není bíanco šek.

Zatímco v 60. letech probíhalo v naší zemi Pražské jaro, vaše provincie bojovala za zrovnoprávnění frankofonního obyvatelstva a za právo na studium ve francouzštině a na frankofonní vysoké školy. Tehdy vznikla v Québecu tradice silného studentského hnutí, které letos stojí u zrodu tzv. javorového jara. Přišlo s požadavkem zmrazení ni-

verzitních poplatků a v kontextu ostatních kanadských provincií dlouhodobě požaduje zdánlivě nemožné: bezplatné vzdělání pro každého. Tento radikální požadavek je pro společenskou debatu v Kanadě i v USA mimořádně důležitý – přináší nezvyklý úhel pohledu a zpochybňuje samotná základní fatalistická východiska neoliberalismu.

V České republice dnes veřejné vysoké školy zatím ještě zpoplatněny nejsou a studentské dluhy prakticky neexistují. Plánované školné bylo z obav ze studentských protestů potichu přejmenováno na zápisné, jehož zavedení má poprvé v dějinách českého vysokého školství postupně nahrazovat státní subvence a „vyvažovat“ zvyšující se deficit ve financování. Je více než pravděpodobné, že pokud bude vysokoškolské studium zpoplatněno, nebude již cesty zpět, výše školného začne skokově narůstat – takový scénář následoval zatím v každé zemi, která zavedení školného připustila. Za několik let možná budeme muset hájit svá elementární práva, demokracii a budoucnost našich dětí jako dnes vy v ulicích Montrealu či Québec City – tváří v tvář konvojům těžkooděnců, slznému plynu, vodním dělům a helikoptérám monitorujícím nepovolené demonstrace, a to za situace, která nemá daleko k výjimečnému stavu.

Váš příklad je pro nás inspirací nejen pro svou zdařilou, houževnatou a mimořádně úspěšnou formu odporu. Díky vám se učíme tomu, že je třeba si vážit svobodného a rovného přístupu ke vzdělání. Připomínáte nám, že vzdělání není zbožím, ale právem, které musíme bránit a kterého se musíme domáhat.

Vaše hnutí se však nezastavilo jen u partikulárních zájmů studujících a u boje proti plánu vlády prudce zvýšit školné v Québecu o 80 %. Od začátku jste dokázali artikulovat souvislost mezi úspornými opatřeními neoliberálních vlád, politikou škrtů a zvyšováním schodků veřejných rozpočtů na

celém světě. Skutečnost, že vaše slova ve společnosti rezonují, prověřila účast 400 000 lidí na jedné z největších demonstrací v kanadské historii, která se udála 22. května tohoto roku při příležitosti výročí 100 dní od zahájení stávky.

Nenechte se zviklat hlasy, které se vás snaží očernit, hlasy, které tvrdí, že v Québecu protestují rozmazané děti, jež baví ničit soukromý majetek. Předseda québecké vlády Jean Charest sdílí s českým prezidentem Václavem Klausem podobný slovník, co se týče hodnocení protestujících: zatímco kanadským studentům bylo doporučeno,

aby si „našli práci na severu“, čeští studenti, kteří odmítají zpoplatňování vysokoškolského studia, byli označeni za parazity společnosti. Nenechte se odradit arogancí

moci, nenechte se přesvědčit, že třikrát vyšší univerzitní poplatky v ostatních kanadských provinciích jsou standard, kterému byste se měli přizpůsobit.

Od zavedení Zákona 78 vycházejí pravidelně do ulic v Kanadě, ve Spojených státech, Velké Británii i Francii desetitisíce lidí s hrnci a pokličkami, chilští studenti sepsali prohlášení, ve kterém proklamují, že váš boj je náš společný boj. Také v Praze dnes nosíme červené čtverce v solidaritě s québeckým hnutím a voláme společně s vámi: „La loi spéciale on s'en câlisse!“ („Kašleme na speciální zákon – Zákon 78!“)

LEHKÝM KROKEM DOLEVA

JAKUB HORŇÁČEK

Do druhého kola francouzských parlamentních voleb chybí jen několik dnů. Nicméně již teď se zdá, že levicový blok pod vedením prezidenta F. Hollanda bude mít v nově zvoleném Národním shromáždění většinu. Nový francouzský prezident bude tak mít otevřenou cestu, aby mohl příštích pět let pohodlně (alespoň z parlamentního hlediska) vládnout. V tomto článku se však ještě vrátíme ke květnovým prezidentským volbám a k analýze jejich výsledků z hlediska pěti hlavních politických aktérů.

SOCIALISTÉ: VÍTĚZSTVÍ V ABSOLUTNÍCH ČÍSLECH

Monsieur Hollande má po prezidentském vítězství mnoho důvodů k radosti. V prvním kole se stal vítězem v absolutních číslech a získal téměř o milion hlasů více než jeho bývalá partnerka Ségolene Royal. A to v situaci, kdy posílily i síly nalevo od Francouzské socialistické strany (PSF). Tři kandidáti Fronte de gauche získali v letošním volbách na 4,5 milionů hlasů, zatímco v roce 2007 stěží překonali hranici 3,4 milionů odevzdaných hlasů. Z teritoriálního i třídního hlediska tak levicový blok dokázal úspěšně zmobilizovat svůj vlastní elektorát a 18 milionů hlasů pro Hollanda v druhém kole stačilo na překonání Sarkozyho, který ztratil během pěti let dva miliony hlasů. Po dlouhé době tak v Evropě vyhrál volby blok nikoliv především kvůli demobilizaci elektorátu hlavního politického protivníka, ale díky úspěšné mobilizaci a zvýšení hlasů pro vlastní tábor.

Jaký však může být interpretační klíč k tomuto vítězství? Hlavní roli hrálo nepochybně jasné vymezení se socialistů vůči evropské rozpočtové disciplíně. Zde se Hollande prokázal jako schopný ekvilibrista. Jeho kampaň začala jasným odmítnutím Smlouvy o rozpočtové odpovědnosti (tzv. Fiscal compact), které se však postupně začalo mírnit, aby nakonec skončilo formulováním požadavku na sepsání jakéhosi dodatku o programech na podporu růstu. Toto postupné vyblednutí však volební štáb dokázal kompenzovat celou řadou dalších

hospodářských témat. Nejrelevantnější, alespoň ze symbolického hlediska, je závazek na zvýšení stavu pedagogických pracovníků ve veřejném školství o několik desítek tisíc lidí. V dobách škrtů a „zeštíhlování“ veřejného aparátu téměř kacířský požadavek. Další požadavek byl líbivý – ale z ekonomického a praktického hlediska naprosto irelevantní – slib o zavedení nového pásma v dani z příjmu fyzických osob: podle Hollanda by se část příjmu nad jeden milion eur ročně měla danit 75% kvótou. V případě tzv. Fiscal compactu jde však i o čas: stačí, aby ho ratifikovalo 12 států, a začne platit i pro další smluvní strany.

Hollande se navíc také uměl vyhnout pasti v podobě „debaty o imigraci“, kterou nastražila pravice po atentátech v Toulouse, tím, že nepřijal nastavený terén konfliktu, kde pravděpodobnost vítězství byla velice malá, ale úspěšně přesměroval diskurz znovu k ekonomickým tématům. Hollande se projevil v kampani i při pozdějším sestavování vlády jako schopný politik, který

neuvízl ani ve vnitřních bažinách PSF, jež ostatně díky dlouhé funkcionářské kariéře dobře zná, ani v mediálních pastech dua Sarkozy a Le Pen jr. Je však naprosto otevřenou otázkou, nakolik dokáže změnit evropskou hospodářskou politiku. První signály nejsou v tomto ohledu povzbudivé: na jedné straně nový prezident svěřil evropskou agendu Laurentovi Fabiusovi, členu levého křídla PSF, a Pierrovi Moscoviciimu, který patří k liberálnímu křídlu socialistů. Současně však prezident nastavil vyčkávací taktiku na vítězství levice v dalších evropských zemích, a to především v Německu a v Itálii, kde se půjde k urnám příští rok. Je ovšem nejisté, zda se dnešní nadějně vyčkávání nezmění na bezvýchodné čekání na Godota. V neposlední řadě pak hraje určitou roli i fakt, že na evropské úrovni přetrvává tichá koalice mezi socialisty a lidovci. Připomeňme jen, že podobná koalice poslala Řecko ke dnu.

NEÚSPĚŠNÝ ÚSPĚCH

K otevření nejedné láhve perlivého vína z oblasti Champagne má důvod i seskupení sil nalevo od PSF a především nová koalice Front de gauche, vedená bývalým trockistou a socialistou (a nyní nadšeným latino-amerikanistou) Jean-Lucem Mélenchonem. Mélenchon dokázal sjednotit elektorát na levici od socialistů a pravděpodobně přitáhnout k volbám osoby levicového smýšlení, které ovšem nad tamními stranickými byrokraty v předchozích volbách zlomily hůl. JLM tak dostal téměř 4 miliony hlasů, o jeden

milion více než quartetto Besancenot, Bové, Buffet, Laguiller z roku 2007. Nebývalý úspěch to je především pro Francouzskou komunistickou stranu, která po 20 letech od začátku koalic tzv. gauche plurielle (koalice socialisté – zelení – PCF) dokázala překonat indiánskou rezervu jednoho milionu hlasů, koncentrovanou především v okolí Paříže. JLM na druhé straně vymazal Nouveau parti anticapitaliste a Lutte ouvrière. Je nutné říct, že Mélenchon je ještě zdatnějším ekvilibristou než Hollande, což je dostatečně patrné jak z jeho miteků, tak z programu. Na jedné straně dlouholetý senátor a dnešní europoslanc vyzýval k „občanské revoluci skrze volby“ podle modelu Jižní Ameriky, avšak současně zformoval program, který je spíše seznamem přání a požadavků k PSF.

Tento rozpor přivádí Melénchona do zapeklité taktické situace: PCF tlačí na organickou spolupráci s PSF pod vlajkou koalice gauche plurielle, zatímco Mélenchon, kterému nelze upřít vynikající politický čich, chápe, že je potřeba tento rozpor držet při životě. Je však otázkou, nakolik nedávné vítězství řecké koalice Syriza nevytváří politické podmínky pro kvalitativní skok. Syriza dokázala, že *dépassement par la gauche* (předjetí zleva) vůči socialistům je možné v případě, že se radikální levice nespokojí býtí více či méně výstřední ozdobou středových koalic a pokud radikálně levicové strany mají dostatečnou sílu a vůli pracovat na implozi modelu střídání se u moci mezi umírněnými socialisty a radikálními neoliberty. Samozřejmě, v Řecku byla imploze tohoto modelu umocněna otevřenou spoluprací dvou hlavních stran ve vládě Lucase Papadimose, ale i pro francouzské radikálně levicové síly má tento cíl zásadní strategickou váhu.

Mélenchon tak dosáhl skvělého neúspěšného úspěchu: dostal vynikající počet hlasů na vyjednávání s PSF a vytvoření více doleva orientované vládní koalice, ale jeho politická síla je naprosto nedostatečná pro provedení oné občanské a poklidné revoluce. Heslo *Prenez le pouvoir!* (Vezměme si moc!) tak nabývá různých a mezi sebou obtížně kompatibilních podob. Zůstává navíc otázkou, nakolik Front de gauche dokáže přetavit výsledky prezidentských voleb do úspěchu v prvním kole hlasování do Národního shromáždění: zde by měl totiž dostat kolem 8 % hlasů, což je jen o něco více než při posledních volbách do Evropského parlamentu.

MARINE LE PEN: RUDÁ STRATEGIE NEZAFUNGOVALA

O porážce advokáta Nicolase Sarkozyho se již mnoho napsalo, a proto se vyhneme nebezpečí omílání té samé písničky. Parlamentní volby sice zmrazily proces dekompozice jeho bývalé strany UMP, ale mezi

funkcionáři jsou patrné početné a hluboké trhliny. Je proto více než pravděpodobné, že se UMP v současné podobě nedožije Vánoc. Na francouzské pravici jsou však nejzajímavější ambiciózní politické tahy Marine Le Pen. Dcera starého Jean-Marie si totiž vytýčila cíl, na který jeho otec nemohl ani pomyslet: hegemonizovat francouzskou pravici a stát se hlavním pravicovým kandidátem v prezidentských volbách v roce 2017. V této snaze našla nepravděpodobného spojence, již zmíněného advokáta Sarkozyho, který

v politickém diskurzu francouzské pravice detabuizoval celou řadu témat blízkých Front National. Marine Le Pen tak pravděpodobně hrála v druhém kole proti Sarkozymu a příliv voličů do FN ke kandidátovi tzv. umírněné pravice byl viditelně slabší.

V minulém čísle jsme publikovali článek z měsíčníku *Le Monde diplomatique*, který shrnoval taktiku mladé Le Pen na získání části tradičního levicového elektorátu. Podařilo se jí to? Je důležité se nenechat zmást celkovým výsledkem kandidátky FN, která získala téměř 18 % preferencí a o 2,7 mil. hlasů více než její otec v roce 2007. Tento příliv hlasů však je jen v minimální

míře důsledkem proniknutí do levicového elektorátu. Hlavní příliv pochází z tradičně pravicových departmentů, kde Le Pen často překonala kandidáta-prezidenta, zatímco v tradičně levicových a silně proletarizovaných departmentech její skóre nezaznamenalo signifikantní zisky ve srovnání s rokem 2007. Jedinou výjimkou jsou však určitá města, hluboce postižená krizí a delokalizací výrobních aktivit. Jedná se například o město Florange, kde se mezi-

národní gigant ArcelorMittal rozhodl uzavřít tamní hutě. V těchto místech Le Pen udělala – i díky svému protekcionářskému diskurzu – skok dopředu především na úkor levice. Avšak v absolutních číslech se jedná maximálně o desítky tisíc hlasů navíc, tudíž o drobný z celkového přírůstku.

Je tedy patrné, že snaha hegemonizovat pravicový elektorát přinesla velice konkrétní výsledky, které budou pravděpodobně ještě umocněny nastávající vnitřní krizí hlavní strany tzv. umírněné pravice. V tomto ohledu je pro MLP životně důležité dostat do Národního shromáždění sebe a několik dalších kandidátů FN. Současně však její snaha bude pro francouzskou pravici destruktivní: podstatná část neogaulistů a pravého středu odmítají a priori Front National a je pravděpodobné, že i díky vysoké fragmentaci (v otázce štěpení jsou si neogaulisté rovnými partnery s trockisty) se francouzská pravice dostane do politicky svízelné situace. To si uvědomuje i MLP, která sází na to, že se bude profilovat jako jediná opoziční síla, což by jí umožnilo provést infiltraci do levicového elektorátu s větším úspěchem, než tomu bylo v tomto roce. Jen pokud zaznamená relevantní úspěch v obou těchto taktikách (hegemonizovat pravici a proniknout do tradičního levicového elektorátu), bude mít konkrétní šanci na vítězství v roce 2017.

VOLBY VE ZNAMENÍ FISCAL COMPACTU

Prezidentské volby byly jasně ve znamení odmítnutí (byť v různých podobách) evropské rozpočtové politiky, vůči které se snažil vymezit i samotný Sarkozy. Jedinou silou, která podpořila téměř bezvýhradně evropskou fiskální disciplínu, byly středové síly uspořádané kolem kandidáta F. Bayroua. Ten však ve srovnání s rokem 2007 ztratil 3,5 milionu hlasů, které ve velké míře přešly k Hollandovi.

Podobné zamítnutí evropské hospodářské politiky vynesly i volby v Řecku a částečně i v Itálii. Jedná se tedy o to, nakolik bude F. Hollande schopen a ochoten naplnit očekávání na změnu této hospodářské politiky. Další zásadní otázkou je role radikálně levicových stran v této situaci: vytváří úspěch Syriza kvalitativně jinou situaci, kterou lze přenést i do jiných zemí? Na druhé straně se však reorganizuje protivník, který sice již nevelebí vichystický režim a nepopírá koncentrační tábory, ale jeho srdce i politický rozum pracují pro vytvoření společnosti radikální nerovnosti založené na genderu i třídím a rasovém původu. Výsledky prezidentských a pravděpodobně i parlamentních voleb však dávají francouzské levici silný mandát i závazek. Jakým způsobem se s tímto mandátem levicové strany vypořádají, je však stále ve hvězdách.

ROSA LUXEMBURGOVÁ A NĚMECKÁ REVOLUCE

JAN MÁJÍČEK

Přinášíme třetí, závěrečný díl o teoretickém myšlení a politickém životě jedné z nejvýznamnějších postav revolučního socialismu (předchozí díly jsou k dispozici na www.socsol.cz).

Téměř po celé válečné období je Rosa Luxemburgová vězněna. Přístup k informacím má omezený a poštu cenzurovanou. Po celou dobu ale stále trvá její optimismus, že se podaří z útrap války vytvořit dostatečná motivace pro svržení kapitalismu. V roce 1918 se nicméně dostávají deprese, zejména po informacích o podmínkách Brest-Litevského míru a o pokračujících bojích. Začíná se obávat, že německá revoluce přijde příliš pozdě na to, aby zachránila revoluci ruskou.

V říjnu téhož roku se na obou stranách německé společnosti odehrají důležité věci. Představitelé armády Hindenburg a Ludendorff požadují na vládě okamžité uzavření míru s nepřítelem. Na druhé straně se koná společná konference Spartakova svazu a levicových radikálů vydávajících v Brémách své noviny Arbeiter-Politik. Starý režim se začíná hroutit. Jsou přijaty zákony o svobodě shromažďování, ale policejní represe z nich činí frašku. Běžně se do demonstrací střílí.

20. října je všem odsouzeným politickým vězňům udělena amnestie a 23. října se z vězení dostává Karl Liebknecht. Na Rosu Luxemburgovou se nicméně amnestie nevztahuje, protože ona byla držena ve vězení „preventivně“. Toto rozhodnutí o „preventivním zadržení“ bylo pravidelně obnovováno. Vláda si pravděpodobně myslela, že Liebknecht na svobodě úplně stačí. Zatímco se hroutil starý režim, byla Luxemburgová zavřená ještě další tři týdny.

POVSTÁNÍ NÁMOŘNÍKŮ V KIELU

Události nabíraly na rychlosti. Fronta se úplně zhroutila. 28. října dostala německá admirálita epileptický záchvat a rozhodla se „zachránit čest námořnictva“ tím, že provede rozhodující útok v Severním moři, který mohl stát životy 80 000 námořníků. To byla poslední kapka. Už od roku 1917 bylo námořnictvo nejvíce nasáklé revolučními myšlenkami. Téměř na každém plavidle existovala tajná revoluční buňka. Rozkaz k útoku vyprovokoval odpor, který vedl k jeho stažení i přesto, že se povstalcí vzdali. Následný pokus o represe proti vzbuřeným posádkám vyvolal vlnu solidarity a spojené síly námořníků a dělníků přístavního města Kielu vedly k tomu, že 4. listopadu rezignovala správa Kielu a byla

nahrazena dělnickou a vojenskou radou.

Jenže ještě téhož dne dorazil do Kielu sociální demokrat Gustav Noske, který měl obnovit pořádek. Byl přivítán s nadšením. I to svědčilo o dosud velmi nízké politické uvědomělosti mas. Sociálně demokratická strana (SPD) už od dob svého hlasování pro válečné úvěry neměla v žádném případě zájem na odstranění starého režimu, který jí poskytoval legální možnost působení i ve státních strukturách. Bylo to právě její vedení, které se už od počátku stavělo za co nejrychlejší potlačení revoluce.

9. listopadu dorazila revoluční vlna do Berlína. Státisíce dělníků se vyvalily z továren. Princ Marx Bádenský oznámil abdikaci císaře a doufal, že se mu s pomocí sociálních demokratů podaří zachránit vládu dynastie Hohenzollernů. Říšským kancléřem se stal Friedrich Ebert (SPD), který prohlásil, že „nenávidí revoluci jako smrtelný hřích“.

VE VÍRU UDÁLOSTÍ

V Berlíně se ustavila síť rad v továrnách a kasárnách a spolu s nimi i Výkonný výbor dělnických a vojenských rad, který se prohlásil za nejvyšší autoritu v celém Německu. Všechny vládní budovy převzali dělníci. Byly obsazeny věznice a propuštěny stovky politických vězňů včetně Leo Jogichese.

Revoluce se rozšířila i do dalších měst a dospěla až do Vratislavi (německy Breslau, tehdy součást Německé říše), kde si masy vynutily otevření věznice. Tím se 9. listopadu dostala Rosa Luxemburgová na svobodu. 10. listopadu přijíždí do Berlína, kde ji uvítají starí přátelé, a pouští se do práce. Ačkoli by sama potřebovala čas na odpočinek, nedopřeje si ho ani trochu.

Nachází revoluci v jejích prvních krocích. Je si dobře vědoma rozdílu mezi ruskou a německou revolucí. V Německu neexistuje revoluční rolníctvo. To německé se domnívalo, že z války něco získá. Navíc oproti Rusku zde byla mnohonásobně silnější buržoazie a veliké iluze o parlamentní demokracii.

Na druhé straně barikády bylo jasno. Kapitalisté a jejich maloměstští a feudální spojenci věděli velmi dobře, co je v sázce. Byli připraveni dělat politické a ekonomické kompromisy, ale jenom tak, aby si

uchovali svrchovanou moc, a to s použitím jakýchkoli prostředků.

Mír a půda – to byla dvě ústřední hesla ruské revoluce, ale v Německu už mír byl a touha po půdě nebyla tak silná, aby vedla rolníky k revoltě. Pracující masy byly rozhodně pro socializaci, ale jen malá menšina věděla, jaké kroky prakticky podniknout. I z tohoto důvodu si zachovávala sociální demokracie a její vůdcové tak silné postavení.

Revoluční organizace a její noviny byly to, co bylo více než třeba. Spartakův svaz byl teprve v zárodku a skládal se z bezpočtu malých, téměř autonomních buněk, rozsetých po celé zemi. Zatímco se Liebknecht snažil spolu s ostatními agitovat, kde se dalo, Rosa Luxemburgová se jako redaktorka postavila do čela Rote Fahne. Ve svém prvním článku s názvem „Začátek“ vytyčila, jak by podle ní měl vypadat program revoluce:

„Odstranit panství kapitálu, uskutečnit socialistický společenský řád je historickým námětem současné revoluce – a nic menšího. Mohutné dílo, které nemůže být vykonáno obratem ruky, několika dekrety shora, které může být uvedeno v život jen vlastní uvědomělou činností pracujících mas měst a venkova, které může projít všemi bouřemi a dosáhnout šťastně přístavu jen při nejvyšší zralosti ducha a nevyčerpatelném idealismu lidových mas.“

Z cíle revoluce jasně vyplývá její cesta, z úkolu vyplývá metoda. Všechna moc do rukou pracujících mas, do rukou rad dělníků a vojáků, zajistit dílo revoluce před číhajícími nepřáteli: to je směrnice pro všechna opatření revoluční vlády.

Každý krok, každý čin vlády by měl jako kompas ukazovat tímto směrem:

- vybudovat a znovu zvolit místní rady dělníků a vojáků, aby byly nahrazeny první chaotická a impulzivní gesta jejich vzniku vědomým procesem pochopení cílů, úkolů a cest revoluce;
- tyto zastupitelské orgány mas nechtě neustále zasedají a přenášejí vlastní politickou moc z malých výborů výkoných rad na širší základnu rad dělníků a vojáků;
- co nejrychleji svolat říšský parlament dělníků a vojáků, aby se proletáři celého Německa ustavili jako třída, jako kom-

paktní politická moc a aby se postavili za dílo revoluce jako její ochranná stráž a úderná síla;

- neprodleně zorganizovat nikoli ‚rolníky‘, nýbrž vesnické proletáře a drobné rolníky, kteří dosud jako vrstva stojí mimo revoluci;
- utvořit proletářskou rudou gardu ke stálé ochraně revoluce a ustavit dělnickou milici, aby byla vytvořena pohotovost stráž veškerého proletariátu;
- vytlačit převzaté orgány absolutistického vojenského státu ze správy, soudnictví a armády;
- okamžitá konfiskace bohatství a majetku dynastie i velkostatkářského majetku jako první prozatímní krok k zajištění zásobování lidu, neboť hlad je nejnebezpečnějším spřežencem kontrarevoluce;
- okamžitě svolat do Německa světový kongres dělníků a zdůraznit socialistický a internacionalistický ráz revoluce, neboť jen v Internacionále, jen ve světové proletářské revoluci je zakotvena budoucnost německé revoluce.“¹

Na druhé straně vládní představitelé usilovali o svolání národního shromáždění, což považovala Luxemburgová oprávněně za vytvoření politické protiváhy vznikajícím radám. S jízlivostí sobě vlastní dodává:

„Klid! Pořádek! Pořádek! Klid! Tak se to ozývá ze všech stran, ze všech vládních prohlášení, tak jásá ozvěna ze všech měšťáckých táborů. Skuhrání proti příznaku ‚anarchie‘ a ‚pučismu‘, známá pekelná muzika buržuje, starostlivého o své poklady, vlastnictví a zisky, je nejhlasitější notou dne, a revoluční vláda dělníků a vojáků – klidně trpí tento generální nástup k útoku proti socialismu, ba zúčastní se na něm slovem i činem.“²

Rosa Luxemburgová považovala tuto otázku za zásadní. Ve svém článku z 20. listopadu 1918 zaútočila na představitele Nezávislé sociální demokracie (USPD), kteří stále lavírovali mezi národním shromážděním a vládou rad. Nezávislí argumentovali, že nechtějí občanskou válku, na což jim Luxemburgová odpověděla, že „občanskou válku“, kterou se pokoušejí s úzkostlivou pečlivostí z revoluce vypudit, vypudit nelze. Občanská válka je jen jiným názvem pro třídní boj a myšlenka, že by se dal zavést socialismus bez třídního boje, parlamentním usnesením většiny, je směšnou maloměšťáckou iluzí.“³

Národní shromáždění nebo vláda rad se stala ústředí politickou otázkou. Ve své kritice ruské revoluce Luxemburgová vyčítlala bolševikům jejich rozeznání Ústavo-

▲ (koláž, počítačová grafika: Kateřina Krejčová)

dárného shromáždění. V Německu se ale měl opakovat stejný scénář, jaký se podařilo zmařit v Rusku. Luxemburgová si toho byla dobře vědoma, a proto ze všech sil argumentovala pro vládu rad.

Pro svou neúnavnou agitaci ve prospěch rad a pokračování revoluce byli spartakovci označováni za pučisty, kteří chtějí rozsévat anarchii a vyzývají k násilí a krveprolití. Tyto pomluvy se snažila Luxemburgová odrážet a argumentovala s přesností vědecké argumentace: „Ve všech buržoazních revolucích byly vždy krveprolití, teror a politické vraždy zbraní v rukou nastupující třídy, ale proletářská revoluce nepotřebuje žádného teroru, aby dosáhla svých cílů... protože nevstupuje do boje s naivními iluzemi, nepotřebuje krvavý teror, aby oplatila své zklamání. Proletářská revoluce

není zoufalým pokusem menšiny změnit svět k obrazu svému pomocí násilí. Je to čin drtivé většiny pracujících, jímž vyplňují své historické poslání a tvoří tak z dějinné nutnosti dějinnou realitu.“⁴

Luxemburgová byla velkým odpůrcem násilí, ale věděla, že je nutné při obraně. Snažila se však všude zdůraznit, aby si němečtí dělníci dali pozor na přehmaty, ke kterým ve vypjatých chvílích dochází. Proti nim není úplné obrany, ale hluboký pocit odpovědnosti může pomoci předejít zbytečným krutostem.

ZALOŽENÍ KOMUNISTICKÉ STRANY

Situace se ale nevyvíjí příznivě. Od 16. do 20. prosince zasedá v Berlíně Sjezd

1 Luxemburgová, R.: Dílo II, str. 469 – 470, SNPL, 1954

2 Tamtéž, str. 471

3 Tamtéž, str. 477

4 Citováno podle Frölich, P.: Rosa Luxemburg, str. 299, London, 1940

dělnických a vojenských rad. Ten ve svém prohlášení sice potvrdil pokračování revoluce, ale sociálním demokratům se podařilo do závěrečného prohlášení dostat větu o tom, že veškerá legislativní a exekutivní moc patří Radě lidových komisařů, dokud národní shromáždění nerozhodne jinak. Tím se symbolicky rady jako takové vzdaly moci. Vítězství to bylo pouze dočasné, protože složení delegátů tohoto sjezdu už vůbec neodpovídalo politickým náladám. Delegáti byli totiž jmenováni podle posledního složení místních rad.

Přišel čas pokusit se zformovat větší organizaci, než byl Spartakův svaz. 30. prosince 1918 se sešel sjezd Spartakova svazu, který doplnili levicoví radikálové z Arbeiter-Politik, a založili Komunistickou stranu Německa (KSN). Pro účel sjezdu přednesla Rosa Luxemburgová referát o programu. V něm se kromě obecně přijímaných principů snažila nabádat k trpělivosti a ostražitosti. Cesta k socialismu nebyla podle ní jednoduchá a přímá. Byla plná nástrah a zvrátů. Náročnost správného taktického a strategického uvažování v revoluční politice ukázala i sjezdová debata o účasti ve volbách do Národního shromáždění, které se měly konat v polovině ledna 1919. Rosa Luxemburgová byla stoupenkyní účasti:

„Jsme nyní uprostřed revoluce a národní shromáždění je kontrarevoluční pevnost, zbudovaná proti revolučnímu proletariátu. Je třeba na tuto pevnost zaútočit a dobýt ji. Abychom masy zmobilizovaly proti národnímu shromáždění a vyzvali je k nejostřejšímu boji, k tomu je nutno využít voleb, k tomu musíme využít tribuny národního shromáždění [...].

Nesmlouvavě a hlasitě odhalovat všechny úskoky a spády slovního shromáždění, krok za krokem před masami demaskovat jeho kontrarevoluční dílo, povolání mas, aby rozhodly, aby zasáhly – toť úloha účasti v národním shromáždění.“⁵

5 Luxemburgová, R.: Dílo II, str. 515, SNPL, 1954

Hlasování na sjezdu ale dopadlo drtivě proti účasti ve volbách. Marně se Luxemburgová i ostatní snažili varovat před příliš optimistickým pohledem na další vývoj revoluce. Mnozí, mezi nimi i dlouholetí revolucionáři jako Leo Jogiches nebo Klára Zetkinová, byli rozhodnutím nemile překvapeni. Rosa Luxemburgová ale jen pokrčila rameny a prohlásila, že každé novorozeně nejprve křičí. Byla přesvědčená, že KSN se brzy vymaní z dětských nemocí, protože konec konců ztělesňuje revoluční jádro Německa.

KONEC

Jenže už od konce prosince roku 1918 začalo další tažení kontrarevoluce. Z dobře vycvičených a vyzbrojených jednotek byly vytvořeny oddíly, které vyvolávaly pouliční násilí. Sociálně demokratické noviny obviňovaly Karla Liebknechta a Rosu Luxemburgovou z hanebného pošpiňování revoluce, které si masy nesmějí nechat líbit. Na hlavu revolucionáře Karla Radeka, spojky mezi KSN a ruskými revolucionáři, byla vypsána odměna 10 000 marek.

Potyčky vyprovokovaly povstání, které v samotném Berlíně nemuselo být vůbec bez šance. Vznikl dokonce tzv. revoluční výbor, který měl řídit obranu revoluce. Sešli se v něm zástupci levice i části Nezávislé sociálně demokratické strany. Obsazeny byly také redakce všech nepřátelských listů. Jenže tento výbor se ukázal jako naprosto neschopný dostát svému poslání. Vůbec si nelámal hlavu s tím, aby vyzbrojil a dobře zorganizoval dělníky v obsazených redakcích. Podle pamětníků stále jen jednal a jednal bez řádného výsledku. Dokonce přistoupil na jednání s vládou, která tak získávala cenný čas.

A co nově vzniklá komunistická strana? Dva z jejích vedoucích představitelů, Liebknecht a Pieck, byli pro pokračování v povstání. Karel Radek argumentoval pro okamžitý ústup a konsolidaci strany a celého hnutí. Stejně tak drtivá většina vedení KSN.

Nemáme žádné důkazy o tom, že by během těchto pohnutých dní došlo k nějaké zásadní komunikaci mezi Liebknechtem a vedením KSN. Luxemburgová se ale ostře vymezila proti Liebknechtově jednání, které porušovalo i přijatý strategický program. Byla si dobře vědoma toho, že se Berlín může dostat do izolace od zbytku země tak, jak to hrozilo revolučnímu Petrohradu v létě 1917. Přesto vyzvala Rosa Luxemburgová opakovaně k akci, aby předešla krvavé porážce.

I přes veškeré odhodlání jsou vládní jednotky stále blíže k potlačení povstání. Potupně jsou znovudobývány obsazené redakce. Útočí se za pomoci děl a granátometů. Luxemburgová i Liebknecht se skrývají na různých místech, aby unikli nelítostnému osudu. Místem jejich posledních úkrytu je byt ve čtvrti Wilmersdorf, kde 14. ledna Luxemburgová napíše svůj poslední článek „V Berlíně vládne klid a pořádek“. V něm píše:

„V Berlíně vládne pořádek, vítězoslavně hlásá měšťácký tisk, hlásá to Ebert a Noske, hlásají to důstojníci ‚vítězných jednotek‘, kterým berlínská maloměšťácká lůza mává šátkem a jimž provolává slávu! [...] V Berlíně vládne pořádek, vy tupí drábí! Váš ‚pořádek‘ stojí na písku. Váš se revoluce zítra zase ‚s rachotem vztyčí‘ a k vaší hrůze jako pozoun zazní její hlas: byla jsem, jsem a budu.“⁶

Pár hodin poté je spolu s Liebknechtem zatčena a den poté zavražděna. Její tělo bylo vhozeno do jednoho z říčních kanálů v Berlíně.

Stejně jako celý svůj život, i během německé revoluce prokazovala Rosa Luxemburgová svou neopakovatelnou energii, intelektuální rozhled a poctivost, vřelost a optimismus. Její osud ukazuje, že ani skvělá osobnost, jako byla ona, sama nemůže nahradit dobře organizovanou, vzdělanou a zkušenou masovou stranu, která je schopna jednat v klíčových okamžicích jednotně. Nezralost vůdců i celého hnutí vedla k tragédii, která položila první základy nástupu nacismu.

6 Tamtéž, str. 558 a 563

Solidarita .tv

www.solidarita.tv

You Tube

SOCIALISTICKÝ KRUH
SDRUŽENÍ PRO LEVICOVOU TEORII

www.sok.bz

MARXŮV ZÁKON HODNOTY A RUSKÁ EKONOMIKA IZOLOVANÁ OD SVĚTOVÉHO KAPITALISMU

TONY CLIFF

Přetiskujeme další kapitolu z analýzy minulého režimu, kterou vypracoval Tony Cliff ve své knize Státní kapitalismus v Rusku.

Na první pohled se zdá, že vztah mezi různými podniky v Rusku je v zásadě stejný jako mezi podniky v tradičních kapitalistických zemích. Tak je tomu však pouze formálně. Od společnosti soukromých výrobců se totiž liší celospolečenskou dělbou práce. V Rusku je vlastnictví výrobních prostředků soustředěno do rukou jediného člověka či skupiny lidí, zatímco v kapitalistické společnosti žádné centrální vedení neexistuje.

V tradičních kapitalistických zemích vyrábějí všichni „naslepo“. A o tom, kolik dělníků bude zaměstnáno v jednotlivých závodech a jaké komodity budou vyráběny, rozhodují tržní síly. V Rusku jsou jak jednotlivé podniky, tak ekonomika jako celek podřízeny plánované regulaci výroby. Rozdíl mezi dělbou práce, řekněme v továrně na traktory, a dělbou práce mezi touto továrnou a ocelárnou, jež ji zásobuje, je jen kvantitativní. Dělbba práce v ruské společnosti má stejnou podstatu jako dělba práce uvnitř jednoho kapitalistického podniku.

Formálně jsou výrobky mezi různá odvětví distribuovány prostřednictvím směny. Ale protože vlastníkem všech podniků je jediný subjekt – stát, k žádné reálné směně tu ve skutečnosti nedochází. „Zbožím se mohou stát jen takové výrobky, které se vzájemně liší druhem práce při jejich výrobě a jež jsou vyráběny nezávisle na sobě soukromými osobami nebo skupinami osob.“

Ve společnosti soukromých výrobců, kteří jsou mezi sebou vázáni jen prostřednictvím směny, je dělba práce ve společnosti regulována pouze peněžním vyjádřením směnné hodnoty – cenou. V Rusku jsou jednotlivé podniky propojeny přímo prostřednictvím státu, který řídí celkovou výrobu. Díky tomu však ztrácí cena svou jedinečnou schopnost vyjadřovat společenský charakter práce a regulovat výrobu.

Jestliže v tradiční kapitalistické zemi převyšuje např. poptávka po obuvi nabídku, pak se cena bot automaticky zvýší. Tím se zvýší také zisky obuvnického průmyslu, díky čemuž bude do tohoto sektoru proudit více kapitálu a pracovních sil. Vzroste tím také celkové množství společenské práce věnované výrobě bot. Zákon hodnoty má tendenci k vyrovnávání nabídky a poptávky a směřuje proto k situaci, kdy se cena rovná hodnotě – či přesněji řečeno výrobní ceně. [B].

Pokud v Rusku překročí poptávka po obuvi nabídku, dojde i tam k nárůstu cen obuvi – ať už oficiálně, nebo na černém trhu. Avšak tento nárůst nevede ke zvýšení výroby obuvi, a tím ani k nárůstu společen-

▲ Tony Cliff

ské práce věnované jejich výrobě.

Uvedme jiný příklad. V tradičních kapitalistických zemích je poměr mezi výrobou výrobních prostředků a výrobou spotřebního zboží určen zákonem hodnoty. Pokud je nabídka bot nižší než jejich poptávka a nabídka strojů převyšuje poptávku po strojích, bude cena bot růst a cena strojů klesat. Díky tomu se kapitál a pracovní síly přesunou z jednoho hospodářského odvětví do druhého, aby byla obnovena rovnováha. V Rusku však oba sektory vlastní stát. Vysoká míra zisku v odvětví se spotřebním zbožím tak žádný kapitál ani pracovní sílu nepřiláká, neboť veškerý zisk stále proudí do jediných rukou.

Vztah mezi produkcí obou sektorů (výroba výrobních prostředků a spotřebního zboží) je přímo závislá na vztahu mezi akumulací a spotřebou. Zatímco v tradičních kapitalistických zemích je to soupeření jednotlivých majitelů firem, které vede k akumulaci a ke změně organického složení kapitálu, v Rusku tento faktor neexistuje. Všechny podniky jsou zde vlastněny jediným orgánem, a akumulace společně s technickým rozvojem zde proto není výsledkem konkurenčního boje a snahy držet krok s ostatními firmami.

Viděli jsme, že cena již neplní roli média regulujícího ruskou výrobu a dělbu práce v ruské společnosti. Tuto regulaci provádí vláda. Cena je pouze jedním z nástrojů, jež stát k tomuto účelu používá. Cena zde nepředstavuje motor, nýbrž jen převodní pás.

To však neznamená, že by byl systém

cen v Rusku libovolný, závislý pouze na rozmarech byrokracie. Základem ceny jsou i zde výrobní náklady. (Rozsáhlé využívání dotací na straně jedné a daní z obrátu na straně druhé tomu neodporují.) Přesto existuje zásadní rozdíl mezi tímto cenovým systémem a systémem cen v tradičním kapitalismu. Systém cen v tradičním kapitalismu představuje samovolnou činnost ekonomiky (která funguje nejlépe v rámci volné hospodářské soutěže, méně již v monopolní ekonomice). V druhém případě vyjadřuje naopak nutnost vnějšího řízení. Rozdíl mezi těmito dvěma druhy cenových systémů bude jasnější, pokud využijeme analogie s méně složitou společností. Takovou může být např. starověký Egypt v době faraonů.

Faraó také musel napláňovat, jakým způsobem rozdělí celkovou pracovní dobu (která tvoří reálné náklady na výrobu v každé společnosti), vykonávanou otroky, na uspokojování potřeb jeho společnosti. Metoda řízení ekonomiky byla v jeho případě zcela přímá. Určitý počet otroků byl využit k výrobě potravin, určitý počet na výrobu luxusního zboží, další pracovali na budování zavlažovacího systému, jiní stavěli pyramidu a tak dále. Protože byl tento výrobní proces poměrně jednoduchý, nebylo potřeba provádět nějakou složitější kontrolu. Stačilo jen zkontrolovat, zda bylo na jednotlivé práce přiřazeno takové množství otroků, jež určoval plán.

V Rusku stát rovněž přímo plánuje rozdělení pracovní síly (a tím společenské pracovní doby) ve společnosti. Ale protože je nynější výrobní proces mnohem složitější, než tomu bylo před několika tisíci lety, nestačí jednoduše zkontrolovat, zda byl jednotlivým sektorům ekonomiky přiřazen takový počet dělníků, jaký stanovil plán.

Je nutné mít k dispozici ukazatele, jež by podávaly informaci o tom, které stroje jsou v průmyslu zapotřebí, jak velká má být produkce, jaká je spotřeba surovin a paliv atd. K tomuto účelu je třeba mít k dispozici měřítko hodnotící náklady, a to pro všechny produkty. Tímto měřítkem je cena.

Rozdíl mezi dělbou práce bez cenového systému za faraona a dělbou práce s cenovým systémem za Stalina je v míře této dělby, avšak nikoli v podstatě. Podobný princip platí i pro velké firmy. Např. Ford vlastní mnoho podniků, jež mohou dohromady tvořit jediný správný celek. Za účelem

snazší kontroly a řízení však také mohou být rozděleny do menších správních jednotek. Rozdíl je tu však jen v míře, neboť výroba je v obou případech řízena jediným vlastníkem.

Nyní je třeba se podívat na to, zda se zákon hodnoty uplatňuje v případě pracovní síly. Pokud chceme zjistit, zda je pracovní síla v Rusku skutečně zbožím, jako je tomu v tradičním kapitalismu, musíme si stanovit kritéria, jež o tom umožní rozhodnout. Marx uvádí dvě podmínky k tomu, aby pracovní síla mohla být považována za zboží. Za prvé: dělník je nucen prodávat svou pracovní sílu proto, že nemá žádný jiný zdroj obživy, a je tak „osvobozen“ od výrobních prostředků. Za druhé: dělník je výhradním vlastníkem své pracovní síly, a má tudíž možnost ji prodávat. Svoboda dělníka na jedné straně a jeho vykořisťování na straně druhé jsou udržovány „pravidelným prodejem sebe sama, změnou zaměstnavatelů a oscilací tržní ceny pracovní síly“. [30] Marx proto říká, že k tomu, aby se pracovní síla stala komoditou, je nutné, aby vlastník své pracovní síly prodával svou práci jen na určité časovou periodu.

Pokud by totiž prodal všechnu svou pracovní sílu jednou provždy, pak by se z tohoto původně svobodného člověka stal otrok. Zbožím by se tak namísto práce stal sám člověk. Aby si udržel pozici vlastníka své

práce, musí tuto práci poskytovat kupci jen dočasně, na určitou dobu. Jedině tak může zabránit ztrátě práva na její vlastnictví. [31].

Pokud je však k dispozici jen jediný zaměstnavatel, je „změna zaměstnavatele“ nemožná a z „pravidelného prodeje sebe sama“ se stává pouhá formalita. (To, že tato formální stránka smlouvy není v Rusku dodržována, je zřejmé ze systému pokut, trestů, „nápravných prací“ a tak dále.) Stejně tak se stává formalitou i kontrakt, pokud existuje mnoho prodejců, ale jen jediný kupující.

Není pochyb o tom, že k „oscilaci tržní ceny práce“ v Rusku dochází, a to možná v ještě větší míře než v jiných zemích. Zde však již shoda končí. V tradiční kapitalistické ekonomice, kde panuje konkurence mezi prodejci a kupci pracovní síly i mezi kupujícími a prodávajícími, je cena pracovní síly dána výslednicí těchto střetů.

Je-li rychlost akumulace vysoká, pak klesá nezaměstnanost, což za běžných podmínek vede ke zvyšování nominálních mezd. Tím dochází ke zvýšení poptávky po spotřebním zboží, k nárůstu jeho výroby a ke zvyšování reálných mezd. (Takto to funguje v podmínkách volné hospodářské soutěže, zatímco monopoly tuto rovnováhu poněkud narušují.) Tento nárůst reálných mezd nepříznivě ovlivňuje míru zisku, což nakonec zpomaluje rychlost akumulace atd.

Naproti tomu v Rusku je celková výše

reálných mezd a platů stanovena předem podle plánovaného výrobního množství spotřebního zboží. Může se stát, a skutečně se to stává, že kvůli problémům s realizací plánu přesahuje suma peněz, rozdělená formou mezd a platů, sumu cen spotřebního zboží. Pokud tento rozdíl neodstraní stát, dojde k nárůstu cen (buď oficiálně, nebo na černém trhu), avšak reálné mzdy nijak růst nebudou. Zvýšení reálných mezd může nastat jedině tehdy, pokud stát zvýší výrobu v těch odvětvích, jejichž výrobky zažívají nárůst cen. Ruský stát však nic takového nedělá.

Hranice, pod kterou již reálné mzdy nikdy dlouhodobě neklesají, je fyzické minimum. Toto fyzické minimum existuje v Rusku stejně jako ve všech ostatních společnostech, ať už využívají otrockou práci, práci nevolníků, či námezdní práci. Skutečnost, že reálné mzdy nejsou mezi ruské dělníky rozděleny rovným dílem, je problémem druhořadým v porovnání s tím, že suma reálných mezd je přímo stanovena státem.

Zkoumáme-li vztahy uvnitř ruské ekonomiky a abstrahujeme-li od vztahů se světovou ekonomikou, dojdeme k závěru, že zákon hodnoty, jakožto motor a regulátor výroby, nelze v Rusku nalézt.

Z angličtiny překládá na pokračování Vítězslav Lamač

DARINA ALSTER: POMNÍK OBĚTEM KAPITALISMU

Neviditelná ruka trhu, které jsou podřizovány všechny oblasti života, je špinavá od krve. Zatímco obětem minulých totalitních režimů je zasvěceno mnoho pomníků, památník obětem kapitalismu byl donedávna v ČR jen jeden – poblíž obce Řečice ve Žďárských vrších. 25. května multimediální umělkyně Darina Alster v rámci Festivalu performance představila své dílo Pomník obětem kapitalismu, které bylo umístěno v Praze na Václavském náměstí, hned vedle pomníku Jana Palacha. Přinášíme rozhovor s autorkou pomníku Darinou Alster.

▲ Darina Alster (foto: Lukáš Houdek)

Co Tě přivedlo k nápadu vytvořit pomník obětem kapitalismu? Myslela jsi při tom na nějaké konkrétní lidi?

Viděla jsem v Brně na náměstí pomník, který byl věnován obětem komunismu a nacismu. Chyběl mi tam třetí totalitní režim. Trojice neúspěšných totalitních režimů, které naši společnost vedly ke zkáze, je nacismus,

kunismus a kapitalismus. Uvědomila jsem si, že tato pietní místa odkazují spíše k historii než k dnešku. Obecně vidím v dnešní společnosti vrcholného kapitalismu panovat převážně smutek a strach než naději, víru či radost, popřípadě pocit smyslu. Všeobecná nedůvěra a ironie. Měli bychom se vrátit k „socialismu s lidskou tváří“, který svobodně vládl naší zemi na sklonku šedesátých let, než byl tento svobodný a kreativní sociální společenský systém potlačen sovětskou invazí v srpnu 1968.

Sbírala jsem články o konkrétních lidech, občanech, kteří za vymoženosti dnešního světa zaplatili životem. Nakonec mne zaskočil případ velmi blízké přítelkyně, která se v důsledku pastí dluhů a exekuc ocitla v patové situaci a sáhla si na život, našťastí neúspěšně.

Odhalení pomníku nevyvolalo příliš

velkou odezvu veřejnosti a navíc pomník už následující den po instalaci zmizel. Nevyvolává to v Tobě pocit marnosti?

Necítím marnost, neb jsem očekávala něco podobného. Šlo o pietní akci a byla jsem si naprosto jistá, že je vlastně jedno, jak dlouho pomník na místě vydrží. Nepochybovala jsem, že pomník musí být skutečný, z pravých materiálů, kamenný a zlacený. Jak říkám – šlo o pietní akt. Při takové události, jako je minuta ticha, se čas rozpadá, přestává hrát roli. Sdílená minuta ticha je bezčasí a bezčasí trvá navěky. Čas jako takový se odehrává v prostoru bezčasí.

Inspirovala mne akce pana Smetany, neb jsem pochopila, jak důležitý je humor a drobná občanská neposlušnost třeba ve formě street artu. Pouliční umění může dělat kdokoli. Osobní protestní akce, které nikomu neuškodí, ale mohou inspirovat ostatní lidi

k podobnému uvažování, k vlastním osobním komentářům. Prostor města je sdíleným prostorem všech občanů, co se v něm sděluje je o tom, kdo co někde vytvoří, třeba billboard s tykadélky nebo pozměněný tvar panáčka na semaforu, viz Roman Týc.

V čem vidíš poslání umělce v současné době?

V dnešní době je vlastně umělcem každý člověk, ale ne každý tuto svobodu v sobě objeví. Možnost vyjádřit se kreativním způsobem třeba skrze street art – umění ulice. Posláním řekneme profesionálního umělce je probouzet duši v člověku, jeho kreativitu, cit a morální kredity lidství.

▲ Pomník obětem kapitalismu byl odhalen na Václavském náměstí v Praze

Plánuješ v budoucnosti nějaké další akce protestující proti současnému stavu naší společnosti?

Letos jsem svoji tvorbu zaměřila vyloženě protestním a edukativním směrem. Hodlám se věnovat performancím a street artu. Výtvarné dílo nemá smysl, pokud nenese nějaké konkrétní poselství pro širší (nejen uměleckou) veřejnost. Art is the way of life. Art is the message.

Děkujeme za rozhovor. Hodně síly a odvážných nápadů!

Rozhovor vedl Jiří Ruppert

DNY ANTIKAPITALISMU 2012

MARTIN ŠAFEEK

▲ Mark Thomas

Ve dnech 2. až 3. června 2012 proběhly v Praze v galerii Lapidárium Dny antikapitalismu, víkend plný přednášek a debat, organizovaných Socialistickou Solidaritou. Akce proběhla symbolicky ve znamení výročí 70 let od smrti Vladislava Vančury, českého spisovatele a antifašisty, který byl právě před sedmdesáti lety za heydrichiády popraven. O Vančurovi závěrem Dnů přednášel Jiří Brabec, literární historik. Řeč byla působivá a tento výrazný český intelektuál závěrem ostře odsoudil pozdní kapitalismus, což bylo o to překvapivější a závažnější, že řečník není součástí etablované levice.

Nechceme svět pouze interpretovat, ale také jej měnit. Proto byl centrální panel Dnů antikapitalismu věnován aktivismu, otázce, jak postupovat v nejdůležitějším hnutí v ČR, v hnutí proti škrtům pravice vlády. V diskusi vystoupila Tereza Stöckelová, mluvčí hnutí ProAlt, Jan Májíček, člen Socialistické Solidarity a mluvčí platformy Stop vládě a také dva naši zahraniční hosté: Andy Zebrowski, člen naší sesterské organizace v Polsku Pracownica demokracja, a Mark Thomas, člen britské sesterské strany Socialist Workers Party a šéfredaktor časopisu Socialist Review. Velký dík patří tlumočnickům Antonínu Handlovi a Megy Korábové.

Druhým aktivistickým tématem bylo studentské hnutí. Příspěvek pronesl Lukáš

Matoška, člen Socialistické Solidarity a mluvčí iniciativy Za svobodné vysoké školy. Pak následoval film o protestech v Kanadě, kde právě probíhají stotisícové demonstrace nejen studentů. Následně se podařilo zabezpečit videokonferenci, v jejímž rámci vystoupila přímá účastnice

▲ Jiří Brabec

tzv. javorového jara a členka Socialistické Solidarity Kateřina Krejčová, která nám o bouřích podala očitě svědectví (článek o quebeckém hnutí v tomto čísle). Atmosféru dokreslovaly červené čtverce na hrudích návštěvníků Dnů antikapitalismu, symbolická podpora našich quebeckých spolubojovníků na druhém konci světa.

Teoretické uchopení současné krize z marxistické perspektivy nastínil již zmiňovaný Mark Thomas s vynikající přednáškou

Marxistické uchopení krize. O opozičním hnutí z doby minulého režimu, o polském odborovém hnutí Solidarita (od něhož odvozuje Socialistická Solidarita svůj název), promluvil další zahraniční host Andy Zebrowski. S tím souvisí téma, které zpracoval člen Socialistické Solidarity Vítězslav Lamač do přednášky Charakter minulého režimu – státní kapitalismus ve Východním bloku. Lamač vysvětlil, proč se Socialistická Solidarita hlásí k autentickému socialismu a minulý režim zásadně odmítá. Originální teorie je vysvětlena v knize neortodoxního trockisty Tonyho Cliffo, která je na pokračování překládána v Solidaritě. Pozitivní alternativu k stalinistickému i volnostržnímu systému pak nastínil Jan Májíček v přednášce Co je socialismus zdola.

▲ Andy Zebrowski

Český filozof Michael Hauser ze Socialistického kruhu pronesl již tradičně kvalitní přednášku o „nejnebezpečnějším filosofovi současnosti“ Slavoji Žižkovi. V sobotu večer byl promítán působivý a rovněž skličující film o devastujících dopadech neoliberalní politiky v ČR „Závod ke dnu“ – svou návštěvou nás poctil jeho režisér Vít Janeček.

Česká novinářka a aktivistka Jana Ridvanová, členka Socialistické Solidarity, vystoupila na přednášce o okupované Palestině.

▲ Roman Sikora

▲ Debata s Vítěm Janečkem

▲ Michael Hauser

Toto téma považujeme za důležité, protože dění v této zemi zásadním způsobem určuje podobu celého blízkovýchodního konfliktu. Jana Ridvanová se tématem zabývá soustavně, region i sama navštívila.

A konečně o legendě českého undergroundu, originálním marxistickém filosofovi, básníkovi a spisovateli Egonu Bondym před-

nesl svůj příspěvek autor tohoto článku, který se dílem této osobnosti dlouhodobě zabývá.

Letošní Dny byly pořádány po několika letech. Na akci přišlo více zájemců než na kterýkoli předchozí ročník. Také proto můžeme celou akci považovat za úspěch. Máme zájem na tom, aby se Dny antikapitalismu staly každoroční tradicí.

Připravujeme záznamy Dnů antikapitalismu 2012, které budou zveřejněny na www.solidarita.tv. Přednášce Jiřího Brabce o Vladislavu Vančurovi, která bohužel nemohla být zaznamenána, budeme věnovat pozornost v příštím čísle

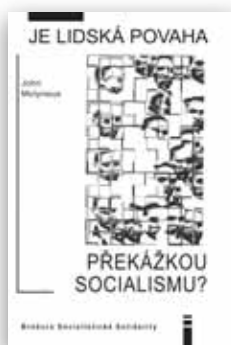
SOLIDÁRNÍ brožury

PALESTINA: *Od nové Intifády k operaci Lité olovo (kolektiv autorů)*

V říjnu 2000 opakovaně propukl konflikt mezi Palestinci a Izraelem. Komentátoři často uvádějí, že se jedná o etnický konflikt, který trvá již tisíce let. Tyto a další argumenty brožura podrobuje kritice; dále se zde pojednává o operaci Lité olovo a o bezprostřední reakci, kterou vyvolala.

cena 20 Kč

JOHN MOLYNEUX: *Je lidská povaha překážkou socialismu?*

„Socialismus je dobrá myšlenka, ale nikdy nebude fungovat, protože nezměníte lidskou povahu.“ Tak zní dnes nejužívanější a nejrozšířenější argument proti socialismu, s kterým se kriticky vyrovnává pojednání Johna Molyneuxe.

cena 15 Kč

MARTIN ŠAFFEK: *Teorie odcizení u mladého Marxe*

Práce, která přibližuje stěžejní koncept mladého Marxe, tj. odcizení, jež Marx promýšlí zejména v Ekonomicko-filozofických rukopisech z roku 1844. Skutečnost, že kapitalismus vzdaluje dělníka produktu jeho práce a odcizuje v posledku člověka člověku v rámci společnosti, dnes není neaktuální.

cena 25 Kč

K zakoupení na pravidelném prodejním a petičním stánku, který se koná každý čtvrtek před budovou Městské knihovny v Praze na Mariánském náměstí

Solidarita

Socialistická Solidarita v alterglobalizačním hnutí

1998

Rasisty je zavražděn zahraniční student. SocSol iniciuje sérii bouřlivých protestních demonstrací. Vzniká Iniciativa proti rasismu. Její aktivisté např. přelepují volební billboardy republikánů, pořádají blokády volebních stánků. Přispějeme k tomu, že v českém parlamentu nesedí fašisté.

2000

V Praze se připravuje velký sjezd finančníků z MMF. Ti se významnou měrou podílejí na sociální a ekologické devastaci světa. Chystá se protestní demonstrace a kontrasmmit. SocSol se aktivně zapojuje do Iniciativy proti ekonomické globalizaci (INPEG).

Protesty jsou velkým úspěchem alterglobalizačního hnutí. Na demonstraci se sjede 15 000 lidí, finančníci končí o den později.

2002

Ve Florencii se koná první Evropské sociální fórum (ESF). Zde probíhá miliónový pro-

test proti chystané invazi do Iráku. SocSol jako jediná česká antikapitalistická skupina pořádá na fórum výpravu. Organizujeme také početné výpravy z ČR na následná ESF v Paříži a Londýně.

2003

Bush útočí na Irák. SocSol inspiruje vznik Iniciativy proti válce a podílí se na jejím fungování. Iniciativa se stává ohniskem demonstrací proti chystané invazi. I lidé v ČR se tak zapojí do největší světové protiválečné demonstrace v dějinách. 15. 2. 2003 protestuje 15 miliónů lidí. USA a Británie již dnes uvažují, jak se z Iráku stáhnout. K tomu významně přispělo protiválečné hnutí.

2006

Plánuje se vybudování raketové základny v ČR. Vzniká Iniciativa Ne základnám. Ta sdružuje více než čtyřicet organizací, pořádá debaty, happeningy a demonstrace. U vzniku však byly skupiny pouze tři, mj. SocSol. Stavba

základny je nakonec zastavena, což znamená velké vítězství demokracie v ČR a posílení hnutí proti globálnímu kapitalismu.

2010

Pravicová vláda ODS, TOP 09 a Věcí veřejných chystá drastické škrtky v sociální sféře. Postihnout mají především ty nejchudší. V srpnu 2010 se dává dohromady ProAlt – iniciativa pro kritiku reformy a na podporu alternativ. Jedná se o dosud nejpestřejší a nejširší levicovou platformu v ČR. Je v centru aktivistického odporu proti reformám, spolupracuje s odbory a organizuje tisícové demonstrace. Socialistická Solidarita se jako jediná radikálně levicová skupina v ČR do ProAltu zapojuje.

2011

SocSol stojí u vzniku iniciativy Za svobodné vysoké školy, která na jaře 2012 organizuje dosud největší studentské protesty od r. 1989.

Solidarita

Za čím stojíme

IRACIONÁLNÍ A ABSURDNÍ SYSTÉM

Globální kapitalismus je systém nerovnosti, ve kterém chudí chudnou a bohatí bohatnou. Stamiliony hladoví a umírají na snadno léčitelné nemoci, zatímco je technologicky možný důstojný život pro všechny. Systém upírá drtivě většině možnost rozvíjet své tvůrčí schopnosti a degraduje ji na úroveň stroje. Lidé jsou nuceni pracovat déle a na více úvazků, zatímco nezaměstnanost stále roste a uvrhuje další masy do chudoby a nejistoty. V kapitalismu vznikají války o suroviny a trhy, jsou drancovány přírodní zdroje, likvidována kulturní rozmanitost. Ačkoli jsou veškeré hodnoty tvořeny lidskou prací, kontrolu nad jejich distribucí má kapitál. Kapitalismus spočívá v honbě za ziskem na úkor lidských potřeb. Je to iracionální a absurdní systém.

ZA SOCIALISMUS ZDOLA

Jako alternativu ke kapitalismu nabízíme systém, který nazýváme socialismem zdola. Jedná se o systém samosprávných rad, jež rozhodují o politických i ekonomických otázkách. Demokracie zde není omezena na hlasování jednou za čtyři roky, ale proniká dennodenně všemi oblastmi života společnosti. To umožňuje začít vytvářet společnost bez nezaměstnanosti, bez chudoby, bez útlatu.

Naprosto odmítáme režimy bývalého východního bloku v ČSSR, SSSR, ale také v Číně, na Kubě atd. Považujeme je za tzv. státněkapitalistické režimy. Jestliže dnešní kapitalismus je typický mocí nadnárodních korporací a jim poplatných parlamentů, měla tehdy veškerou ekonomickou a politickou moc třída stranické byrokracie. Hlásíme se k tradici levicové opozice vůči těmto režimům.

Podporujeme zápasy námezdně pracujících za kratší pracovní dobu, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, bezplatnou lékařskou péči a sociální zabezpečení a všechny ostatní emancipační snahy. Nespolehneme ovšem na parlamentní politiku. Jen nezávislá aktivita pracujících prostřednictvím stávek, kampaní, manifestací apod. může vést k systematické změně. Jen sami pracující mohou dosáhnout svého vlastního osvobození.

SOLIDARITA

Úsilí o socialismus zdola je součástí celosvětového boje. Prosazujeme solidaritu s pracujícími, nezaměstnanými a utlačovanými v jiných zemích. Jsme v zásadní a aktivní opozici vůči všemu, co proti sobě staví nepřivilegované obyvatele různých zemí, různé národnosti, různé barvy pleti, různého pohlaví, sexuální orientace, náboženství či profese. Podporujeme tedy kampaně a boje

proti rasismu a xenofobii; proti islamofobii, nesnášenlivosti vůči Romům apod. Bojujeme za úplnou politickou, ekonomickou a sociální rovnost žen a mužů, vystupujeme proti diskriminaci na základě sexuální orientace.

Fašismus a nacismus považujeme za zásadní hrozby všem dosaženým demokratickým a sociálním právům. Ačkoli jejich hesla často znějí antikapitalisticky, ve skutečnosti jsou fašismus a nacismus pokračováním kapitalismu, jen jinými prostředky. V dobách krize jsou tyto politické hrozby zvláště aktuální.

REVOLUČNÍ ORGANIZACE

Kapitalistický systém vytvořil vysoce organizované instituce včetně státu, které kontrolují bohatství, média a represivní složky. Abychom čelili moci těchto institucí, musíme se sami organizovat. Chceme být zárodkem revoluční strany, která bude spojovat aktivisty různých hnutí a pracující třídy. Na rozdíl od parlamentních stran pro ni bude účast ve volbách jen prostředkem, jak dále šířit myšlenky svobody, rovnosti a solidarity. Tato revoluční organizace může zásadně přispět k tomu, aby emancipační hnutí sílila, a podílet se na rozvíjení myšlenek a strategií, které povedou k překonání kapitalismu.

Přidejte se k nám!

Občanské iniciativy, sdružení a odborové svazy v platformě STOP VLÁDĚ

Akcí spolek nezaměstnaných - Alternativa zdola - Asociace samostatných odborů ČR - Cech strojířů ČR - Českomoravská konfederace odborových svazů - Českomoravský odborový svaz civilních zaměstnanců armády - Českomoravský odborový svaz pohostinství, hotelů a cestovního ruchu - Českomoravský odborový svaz pracovníků školství - Český odborový svaz energetiků - Demokratická unie odborářů - Federace strojířů ČR - Federace vlakových čet - Federace vozmistrů - Federace železničářů ČR - Fórum alternativ - Gorila ČR - Herecká asociace - Hnutí za přímou demokracii - Iniciativa Ne základnám - Iniciativa ProAlt - Iniciativa Za svobodné vysoké školy - Iniciativa za demisi vlády - Iniciativa za společenskou změnu - Koalice dopravních odborových svazů - Lékařský odborový klub - Svaz českých lékařů - Masarykova demokratická akademie - Národní rada osob se zdravotním postižením ČR - Nezávislé sociálně ekologické hnutí - NESEHNUTÍ - Nezávislý odborový svaz policie ČR - Nezávislý odborový svaz automobilové dopravy - Nezávislý odborový svaz pracovníků potravinářského průmyslu a příbuzných odvětví Čech a Moravy - Odborové sdružení při UJP Praha a.s. - Odborový svaz dopravy - Odborový svaz DOSIA - Odborový svaz ECHO - Odborový svaz hasičů - Odborový svaz KOVO - Odborové sdružení Čech, Moravy, Slezska - Odborové sdružení pracovníků elektrických drah a autobusové dopravy - Odborové sdružení zaměstnanců finančních orgánů - Odborové sdružení základních organizací Dopravního podniku hl.m. Prahy a.s. - Autobusy - Odborový svaz Ploché sklo - Odborový svaz pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství v ČR - Odborový svaz pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu - Odborový svaz pracovníků knihoven - Odborový svaz pracovníků kulturních zařízení - Odborový svaz pracovníků kultury a ochrany přírody - Odborový svaz pracovníků obchodu - Odborový svaz pracovníků peněžnictví a pojišťovnictví - Odborový svaz pracovníků textilního, oděvního a kožedělného průmyslu Čech a Moravy - Odborový svaz pracovníků vědy a výzkumu - Odborový svaz pracovníků výrobních a účelových organizací kultury - Odborové sdružení železničářů - Odborový svaz pracovníků zemědělství a výživy - Asociace svobodných odborů ČR - Odborový svaz státních orgánů a organizací - Odborový svaz STAVBA ČR - Odborový svaz UNIOS - Odborový svaz zaměstnanců letectví - Odborový svaz zaměstnanců poštovních, telekomunikačních a novinových služeb - Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR - Pro Referendum - Rada seniorů ČR - Regionální odborový svaz - Sdružení nájemníků ČR - Severočeské sdružení odborových organizací důlního průmyslu - Skutečná demokracie teď - Spojenectví práce a solidarity - Svaz odborářů služeb a dopravy - Svaz pacientů ČR - Unie - profesní a odborový svaz orchestrálních hudebníků ČR - UNIE odborový svaz profesionálních zpěváků ČR - Unie bezpečnostních složek - Unie železničních zaměstnanců - Vysokoškolský OS

Prodejní místa časopisu

Kamenný obchod Fair&Bio
Sokolovská 29, Praha 8-Karlín.
Jen 100 metrů od stanice metra Florenc
Otevřeno každý pracovní den od 11.00 do 19.00

www.ekumakad.cz

Solidarita V lese. Časopis Solidarita je k dostání na baru v této kavárně.
Krymská 12, Praha 10-Vršovice

cafevlese.cz

Divus Bubenská 1, Praha 7, pondělí až sobota od 11.00 do 21.00,
k dispozici na baru

www.divus.cz

Prodejní a petiční stánek Socialistické Solidarity, Mariánské náměstí,
Praha 1-Staré Město, před Městskou knihovnou v Praze 100 metrů od
stanice Staroměstská, každý čtvrtek od 17.00 do 18.00

www.socsol.cz